

vergadering **6**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 25 oktober 2017

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	4
VERONTSCHULDIGINGEN	4
COMMISSIE INZAKE HET GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG IN DE SPORT	
Verbreiding van de scope	4
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de nieuwe aanbeveling van het Congres van Lokale en Regionale Besturen (Raad van Europa) inzake de toepassing van de taalwetgeving en de regeling rond de benoeming van de burgemeesters in de faciliteitengemeenten rond Brussel	
ACTUELE VRAAG Karim Van Overmeire aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de aanbevelingen geformuleerd in het jongste rapport van de Raad van Europa met betrekking tot de faciliteitengemeenten	5
ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het ziekteverzuim bij Vlaamse ambtenaren	9
ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de experimenten met gemeentelijk stemrecht vanaf 16 jaar	12
ACTUELE VRAAG van Martine Taelman aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stopzetting van de uitbetaling van de Impulso-steunpunten	15
ACTUELE VRAAG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de recent vrijgegeven contouren van een nieuw Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB)	18
ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de digitale modellen waarop de minister haar natuurbeleid baseert	21
ACTUELE VRAAG van Marc Hendrickx aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de mensenrechtensituatie in Iran, in het bijzonder over de terdoodveroordeling van professor Ahmadreza Djalali	
ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de mensenrechtensituatie in Iran, in het bijzonder over de terdoodveroordeling van professor Ahmadreza Djalali	24
ACTUELE VRAAG van Peter Van Rompuy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de aanpassing van de Europese detacheringsregels als maatregel tegen sociale dumping en de gevolgen voor de Vlaamse arbeidsmarkt	28

ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het toenemend aantal schoolactiviteiten waarbij mannen en vrouwen worden gescheiden	32
ACTUELE VRAAG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de stand van zaken van het Renovatiepact	
ACTUELE VRAAG van Jelle Engelbosch aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de evolutie van het aantal energie-efficiëntieverhogende renovaties	35
ACTUELE VRAAG van An Christiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het Cultuurplan Limburg	
ACTUELE VRAAG van Bert Moyaers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het nieuwe Cultuurplan Limburg	39
ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de bescherming van de Vlaamse dialecten	44
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 28 maart 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de bevordering van de algemene samenwerking – 1251 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	
Artikelsgewijze bespreking	47
ONTWERP VAN DECREET inzake maatregelen ter verlaging van de kosten voor de aanleg van elektronische-communicatienetwerken met hoge snelheid en tot wijziging van diverse decreten – 1275 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	47
Artikelsgewijze bespreking	47
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 28 maart 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de bevordering van de algemene samenwerking – 1251 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	47
ONTWERP VAN DECREET inzake maatregelen ter verlaging van de kosten voor de aanleg van elektronische-communicatienetwerken met hoge snelheid en tot wijziging van diverse decreten – 1275 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	48
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	48
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	50
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	50

OPENING VAN DE VERGADERING**Voorzitter: de heer Jan Peumans**

– De vergadering wordt geopend om 14 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Kathleen Helsen: ambtsverplichtingen;

Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Paul Cordy, Johan Danen, Koen Daniëls, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Elisabeth Meuleman, Bart Nevens, Lydia Peeters, Grete Remen, Els Robeyns, Axel Ronse, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Lode Ceyssens, Sabine de Bethune: familieverbindingen;

Ingeborg De Meulemeester, Martine Fournier, Yamila Idrissi, Ingrid Pira, Ludo Van Campenhout, Sabine Vermeulen: gezondheidsredenen;

Freya Saeys: zwangerschapsverlof.

Minister Philippe Muyters is eveneens verontschuldigd.

COMMISSIE INZAKE HET GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG IN DE SPORT**Verbreiding van de scope**

De voorzitter: Dames en heren, het Uitgebreid Bureau heeft op 23 oktober 2017 beslist aan de plenaire vergadering voor te stellen om de scope van de Commissie inzake het grensoverschrijdend gedrag in de sport te verbreden. Als gevolg daarvan

wordt de benaming van de commissie gewijzigd in "Commissie Grensoverschrijdend Gedrag",

wordt de bevoegdheid van de commissie om vragen en interpellaties te behandelen over grensoverschrijdend gedrag niet beperkt tot de sportsector,

wordt de datum waarop de commissie haar werkzaamheden moet afronden, bepaald op het begin van het zomerreces 2018 en

wordt de taakomschrijving van de commissie aangepast als volgt: "De commissie brengt de problematiek van grensoverschrijdend gedrag in kaart. Zij analyseert reeds bestaande beleidsinitiatieven en doet aanbevelingen met betrekking tot de preventie en de aanpak van grensoverschrijdend gedrag, en dit zowel in algemeenheid als specifiek naar verschillende beleidsdomeinen toe."

Vraagt iemand daaromtrent het woord? *(Nee)*

Is het parlement het hiermee eens? *(Instemming)*

Dan is aldus besloten.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 60/5)

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de nieuwe aanbeveling van het Congres van Lokale en Regionale Besturen (Raad van Europa) inzake de toepassing van de taalwetgeving en de regeling rond de benoeming van de burgemeesters in de faciliteitengemeenten rond Brussel

ACTUELE VRAAG Karim Van Overmeire aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de aanbevelingen geformuleerd in het jongste rapport van de Raad van Europa met betrekking tot de faciliteitengemeenten

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, de Europese Unie heeft toch wel bizarre prioriteiten. Als miljoenen Catalanen vinden dat ze van hun zelfbeschikkingsrecht gebruik willen en kunnen maken, zegt de EU: 'Daar bemoeien wij ons niet mee, daar hebben wij niks mee te maken, dat is een interne Spaanse aangelegenheid.' Maar wanneer een handvol Franstalige raadsleden uit de Vlaamse Rand vinden dat zij ook Frans moeten kunnen spreken in een Vlaamse gemeente, dan stuurt men een 'fact finding mission'.

Zo was er begin dit jaar het zoveelste studiebezoek aan de Rand, een bezoek van een Zweed en een Zwitser, een Franstalige Zwitser. Hun bezoek heeft geresulteerd in een aantal aanbevelingen door de Raad van Europa. Als we deze lezen, kunnen we alleen maar besluiten dat ze genomen zijn in al hun onwetendheid, al hun onbekwaamheid en zelfs, denk ik, in al hun collectieve dwaasheid.

De Raad van Europa vraagt dat de burgemeesters in de faciliteitengemeenten niet langer meer benoemd zouden worden door de gewestelijke voogdijoverheid, dus door u als minister van Binnenlands Bestuur, maar door de gemeenteraad zelf. De Raad vraagt dat men in de faciliteitengemeenten niet alleen het Nederlands maar dus ook het Frans kan spreken. Eén ding is in elk geval duidelijk naar aanleiding van dat zoveelste studiebezoek: men kent nog altijd het verschil niet tussen Brussel en de Vlaamse Rand.

Dat studiebezoek kwam er na een klacht van onder meer Damien Thiéry, nog altijd een coalitiepartner van uw partij in de Federale Regering, die via de Raad van Europa de communautaire stilte door u en uw partij afgesproken in de Federale Regering, probeert te omzeilen. Minister, u hebt in een eerste reactie gezegd dat u die aanbevelingen van de Raad van Europa naast u neer gaat leggen.

Kunt u dat hier in het parlement bevestigen? Welke initiatieven zult u eventueel nemen om eindelijk een eind te maken aan die Franstalige provocaties?

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Voorzitter, minister, vorige week donderdag kwam het Congres van Lokale en Regionale Autoriteiten van de Raad van Europa bij elkaar. Op de agenda stond ook het dossier van de faciliteitengemeenten. Ik moet zeggen, de Franstaligen weten hun omgeving wel te kiezen. Andere dossiers gingen over de situatie in Azerbeidzjan, opgesloten burgemeesters in Moldavië, de

situatie in Catalonië, en daartussen zat het grote slachtoffer: de heer Damien Thiéry met zijn dossier.

Er is een rapport opgesteld. Er zijn twee conclusies. Men beveelt aan dat de minister van Binnenlands Bestuur van Vlaanderen niet langer de burgemeesters in Vlaanderen zou benoemen. Men vindt eigenlijk dat die faciliteitengemeenten een volwaardig tweetalig statuut moeten krijgen.

Nu heb ik zelf het genoeg om deel uit te maken van het Congres van Lokale en Regionale Besturen, samen met twee andere Vlaamse collega's. Dat congres doet soms wel nuttige dingen, absoluut, maar hier was men toch compleet de pedalen kwijt. Ik zeg dit niet alleen in eigen naam, maar in naam van mijn twee collega's, de heer Luc Martens en mevrouw Carla Dejonghe, die toch niet bekendstaan als grote communautaire scherpstijpers. Ze waren het samen met mij eens dat de gevolgde procedure met haken en ogen aan elkaar hangt, dat er sprake is van grote slordigheid en van grote vooringenomenheid. We hebben een aantal procedurele opmerkingen gemaakt, maar men is daar niet op ingegaan. Het uiteindelijke doel, meer bepaald Vlaanderen veroordelen, lag al vast van in het begin. Dat is heel duidelijk. We zijn het daarover over de partijgrenzen eens.

Nu is het rapport er. Minister, hoe zult u met dit rapport omgaan? Welk gevolg zult u daaraan geven? Hoe zult u verder omgaan met de procedure?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Van Overmeire, op uw laatste vraag kan ik bondig antwoorden: ik zal geen enkel gevolg geven aan de aanbeveling van de Raad van Europa.

Ik heb heel wat vragen over dat rapport, niet alleen over de inhoud maar ook over de manier waarop die missie tot stand is gekomen en over de manier van werken. U weet dat er in 2014 een zeer uitgebreide en zeer diepgaande monitoringmissie is geweest in Vlaanderen over de lokale democratie. Dat heeft geresulteerd in een zeer gefundeerd en onderbouwd positief rapport voor Vlaanderen wat de lokale democratie betreft.

In 2016 werd dan opnieuw beslist om een missie naar Vlaanderen te sturen. Dit is al de derde keer dat de lokale democratie in Vlaanderen wordt gemonitord door de Raad van Europa. Ik vind het leuk dat de focus op Vlaanderen ligt, maar als men weet dat bijvoorbeeld landen als Azerbeidzjan, Armenië en de Russische Federatie ook tot het werkingsgebied van diezelfde Raad van Europa behoren, dan stel ik mij toch de vraag waarom Vlaanderen de focus heeft. Ik vind dat zeer bizar. De redenen en de juiste inhoud van de missie zijn zeer onduidelijk. Er was absoluut geen transparantie over.

De heer Janssens heeft al gezegd dat de missie er gekomen zou zijn wegens een klacht van de heer Thiéry. We hebben dat ook vernomen en we hebben die klacht opgevraagd. We hebben die nooit gekregen. U weet ook dat de missie gaat over taal, maar u weet tegelijkertijd ook dat er in het Europees handvest inzake lokale autonomie geen enkele bepaling staat over taal. Als er een monitoringmissie komt, worden er normaal gezien heel duidelijke afspraken gemaakt over een programma en dergelijke meer. Dat is absoluut niet gebeurd. Ik heb dan ook heel duidelijk mijn ongenoegen laten blijken, maar ik ben wel zo vriendelijk geweest om die mensen te ontvangen. Ik heb er 2 uur mee gepraat, maar ik had niet de indruk dat ze enigszins weet hadden van wat hier in Vlaanderen gebeurt en hoe de regelgeving in elkaar zit. In september al heb ik formeel protest aangetekend tegen deze manier van werken bij de Raad van Europa.

Ik heb ook vragen over de inhoud van het advies van de Raad van Europa. De Raad van Europa stelt dat de benoeming door de minister van Binnenlands Bestuur

van Vlaanderen eigenlijk niet goed is. In de 308 Vlaamse gemeenten is er momenteel een benoemde burgemeester. Het feit dat er in Linkebeek gedurende lange tijd geen benoemde burgemeester is geweest, lag niet aan onze procedure maar wel aan het gedrag van één persoon, namelijk Damien Thiéry. Dat staat buiten kijf.

De Raad van Europa wil ook duidelijk van de faciliteitengemeenten de facto tweetalige gemeenten maken. Ik herhaal wat ik daarnet al zei: taal staat niet in het handvest van de lokale autonomie. Ze zijn dus zelfs niet bevoegd om daar uitspraken over te doen. Nog belangrijker is dat de Raad van Europa getuigt weinig af te weten van onze toch wel zeer ingewikkelde staatsstructuur. De Raad van Europa zou wat mij betreft veel meer aandacht moeten hebben voor de zorgvuldig opgebouwde evenwichten in dit land in plaats van op zulke ondoordachte manier te werk te gaan.

Ik heb die aanbeveling gelezen en ik heb ze onmiddellijk in de vuilnisbak gesmeten. (*Applaus bij de N-VA*)

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, het is een goede zaak dat u die aanbeveling in de vuilnisbak hebt gesmeten, maar belangrijk is natuurlijk ook dat de taalwetgeving wordt nageleefd in Vlaanderen. We moeten meteen vaststellen dat die ene heer Thiéry dat niet heeft gedaan, want vorige maandag is er op de gemeenteraad in Linkebeek alweer Frans gesproken. U hebt waarschijnlijk de vaststellingen van de gouverneur daarover intussen al opgevraagd en gekregen. Die zullen allicht bevestigen dat Damien Thiéry in zijn hoedanigheid van voorzitter van de gemeenteraad niet heeft opgetreden toen er door raadsleden Frans werd gesproken in de gemeenteraad. Onze bestuursstaalwetgeving zegt tot nader order nog altijd dat in Vlaanderen het Nederlands moet worden gebruikt in gemeenteraden.

Wanneer wij dus vaststellen dat de voorzitter van de gemeenteraad de orde in de raad niet handhaaft, dan denk ik dat u daartegen moet optreden. U moet dat doen onder andere met artikel 71 van het Gemeentedecreet, dat zegt dat de burgemeester of schepen door de Vlaamse Regering geschorst of afgezet kan worden wegens kennelijk wangedrag of grove nalatigheid. En bovendien is er ook nog een omzendbrief op basis van een uitvoeringsbesluit van het Gemeentedecreet, dat zegt dat alle feiten in aanmerking kunnen komen om zo'n tuchtsanctie in te roepen, alle feiten binnen de uitoefening van het mandaat en daarbuiten. Dus vraag ik u, minister, kunt u nu eindelijk eens op basis van het Gemeentedecreet de tuchtsanctie tegen de heer Thiéry invoeren?

Karim Van Overmeire (N-VA): Ik keer even terug naar het Congres van de Raad van Europa. Dat is natuurlijk wat het is, minister: 324 burgemeesters, lokale en regionale vertegenwoordigers, van Ierland tot Vladivostok, van IJsland tot Azerbeidzjan, die elkaar twee keer per jaar ontmoeten. En die moeten zich dan uitspreken over communautaire spijstechnologie, zoals de omzendbrief-Peeters en de omzendbrief-Martens, enzovoort. U begrijpt dat dat Congres al snel een stemmachine wordt, die stemt wat haar wordt voorgelegd.

Maar er is een andere kwestie. Wanneer in de Raad van Europa een land wordt aangepakt, en dat gebeurt wel eens, dan treedt een hele machinerie in werking. Als er een klacht is tegen Rusland, treden heel het Russische apparaat, de Russische regering en de Russische diplomatie in werking. Als België of, beter gezegd, Vlaanderen wordt aangevallen, gebeurt er helemaal niets. Dan zegt het Belgische niveau dat het een interne kwestie is, en dan zegt de Belgische diplomatie dat het een interne kwestie is. Daarom, minister, is het goed dat Vlaanderen nu heeft beslist om de functie van Vlaamse vertegenwoordiger in Parijs te ontdebellen en om speciaal iemand bilateraal aan te duiden die ook die Raad van Europa verder in de gaten moet houden. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, ik ben dit altijd terugkerende slecht soort Europees theater beu. Bovendien is het geschreven door het politieke toneelhuis 'Méfi' – het zou beter 'Défi' genoemd worden. Ik stel echt voor dat wij in dat toneel niet meespelen. Het grondbeginsel is voor ons onaanvechtbaar. Is het niet mogelijk dat wij met zo veel mogelijk parlementen en regeringen een initiatief nemen om te vragen dat dit soort van rondreizend Europees volkstheater eindelijk eens zou kunnen stoppen?

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Voorzitter, ik denk dat de minister van Binnenlands Bestuur de juiste houding aanneemt. Het gaat hier niet, mijnheer Janssens, over de Europese Unie; het gaat over de Raad van Europa, waarvan een van de onderdelen het Congres van Lokale en Regionale Besturen is. Zij kunnen adviseren. De essentie van het verhaal is de verdediging van de rechtsstaat. Wij hebben in Vlaanderen, zoals in vele landen, een particuliere situatie. Die moet gerespecteerd worden.

In die zin, minister, is het, los van het feit dat u geen gevolg geeft aan dit advies, waar wij volledig achter staan, want dit is correct, belangrijk dat er toch uitgebreid op wordt geantwoord. Wij moeten het hebben over de specificiteit die wij kennen. U hebt terecht verwezen naar het rapport van 2014, dat overigens in schril contrast staat met wat we nu van het Congres hebben gekregen. Ik vind het belangrijk dat we daar uitgebreid op antwoorden om twee redenen. Ten eerste maakt dit duidelijk dat wat wij doen binnen de rechtsstaat, perfect oké is. Kijk gewoon naar de staatshervormingen die bij overgrote meerderheid zijn goedgekeurd. Ten tweede omdat onze specifieke situatie – en dat is een vingerwijzing, of neen, niet een vingerwijzing maar een knipoog naar de heer Van Overmeire – wel eens het voorbeeld zou kunnen zijn om in andere landen toe te passen om daar een aantal precare situaties definitief op te lossen.

Minister Liesbeth Homans: Ik heb al formeel protest aangetekend bij de Raad van Europa. Ik heb dat ook laten weten. Ik heb ook uitgebreid toegelicht waarom. Ik heb een redelijk lange brief geschreven.

Wat nu de concrete situatie betreft van de gemeenteraad in Linkebeek van maandag laatstleden, stel ik vast, samen met u, dat mijnheer Thiéry stokebrand blijft spelen. Hij vindt dat blijkbaar leuk. Hij blijft dat doen, en hij meent op dit moment gesterkt te zijn door de aanbeveling van de Raad van Europa. Ik heb al gezegd dat die aanbeveling bij mij in de vuilnisbak ligt. En ik ben blij dat iedereen mij hierin steunt. Voor mij zijn die aanbevelingen niets waard. Mijnheer Thiéry zegt dat de Raad van Europa heeft gezegd dat hij dat mag doen. Hij voelt zich daardoor gesterkt en dus zegt hij dat hij de taalwetgeving en andere wetgevingen niet meer moet naleven. U weet dat ik in het verleden altijd zeer consequent heb gehandeld, zeker als het over de fratsen ging van Damien Thiéry.

Ik heb Thiéry bijvoorbeeld al herhaaldelijk niet benoemd. Hij is ook nog altijd niet benoemd als burgemeester van Linkebeek, dat weet u. Ik heb bijvoorbeeld ook al een aantal beslissingen vernietigd die ingingen tegen onze taalwetgeving, zoals het bijhouden van een taalregister. Ik heb dat onmiddellijk vernietigd, ik heb daar mijn verantwoordelijkheid in genomen.

Maar als u concreet verwijst naar een artikel in het Gemeentedecreet, mijnheer Janssens, vergist u zich. Er staat geen tucht in. Er is geen tucht ten aanzien van gemeenteraadsleden of de voorzitter van de gemeenteraad. De heer Thiéry is zo slim geweest – het is niet slim, hij wil gewoon een kinderachtig toneel opvoeren, daar komt het op neer – om zelf geen Frans te spreken, maar een aantal gemeenteraadsleden hebben wel Frans gesproken. Er is ook geen Frans gesproken tijdens beslispunten. Er waren zes beslispunten op de agenda van de gemeenteraad van Linkebeek. Die zijn allemaal perfect in het Nederlands afgehandeld. Als er Frans was gesproken tijdens de beslispunten, zou ik kunnen vernietigen. Maar

op die momenten is er geen Frans gesproken. Wat hebben ze dan wel gedaan? Een zeer kinderachtig toneel opgevoerd en gewoon telkens een Franstalig gemeenteraadslid in het Frans laten antwoorden.

Als u zegt dat ik kan optreden, dan vergist u zich: ik kan niet optreden. Er bestaat geen tucht naar gemeenteraadsleden. Mijnheer Janssens, u weet, want u hebt er zelf naar verwezen, dat ik een pv heb, het zoveelste pv. Dat zit nu in een dossier en zal in een dossier blijven steken. Welk gevolg daar in de toekomst aan zal worden gegeven, dat zult u te gepasten tijde te weten komen. Maar ik zal er in elk geval op blijven toezien dat de taalwetgeving in de faciliteitengemeenten wordt nageleefd, net zoals ik dat in het verleden ook heel consequent heb gedaan.

U hebt gezegd dat we federaal hebben beslist om de communautaire vrede een beetje te bewaren, maar volgens mij maakt Thiéry ook nog altijd deel uit van de federale fractie van diezelfde partij. Het heeft absoluut geen zin om elke keer stokebrand te komen spelen in Vlaanderen. Maar ik blijf consequent handelen. Ik grijp in waar ik kan, waar het moet en waar het nodig is. *(Applaus bij de N-VA)*

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik ben het niet met u eens als u zegt dat u niet meer kunt doen. Ik heb verwezen naar artikel 71 van het Gemeentedecreet, dat gaat over de tuchtsanctie. Daarbij verwijs ik naar het uitvoeringsbesluit waarover een omzendbrief is verstuurd door de erudiete toenmalige minister Marino Keulen op 13 juli 2007. In die omzendbrief staat dat feiten die zowel binnen de uitoefening van het mandaat als daarbuiten gepleegd werden, in aanmerking kunnen komen om tuchtrechtelijk bestraft te worden als ze als kennelijk wangedrag of grove nalatigheid beschouwd kunnen worden. Wel, als een voorzitter van een gemeenteraad die ook eerste schepen is, dat is heel belangrijk, oproept om illegaal Frans te spreken in zijn gemeenteraad en als hij dat tijdens diezelfde gemeenteraad toelaat zonder op te treden, dan kan je toch wel zeker spreken over grove nalatigheid. Dan heb je een feit in de hand om artikel 71 van het Gemeentedecreet en die tuchtsanctie eindelijk tegen die meneer Thiéry in te roepen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Karim Van Overmeire (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, hier is inderdaad een probleem van politieke loyaliteit. Je kunt niet binnenlands zeggen 'communautaire vrede', 'er mag niets veranderen' en 'geen communautaire ronde' terwijl mensen van dezelfde partij vijf uur rijden ver, in Straatsburg, precies het tegenovergestelde gaan zeggen, die niet zeggen dat er een communautaire ronde moet komen, maar zeggen 'Vlaanderen moet eenzijdige toegevingen doen'. Die Raad van Europa dient niet om interne Belgische evenwichten op de helling te zetten en Vlaanderen te dwingen om eenzijdige toegevingen te doen.

Minister, ik wil u alleen maar feliciteren met uw standvastigheid. U speelt als Vlaams minister uw rol. De vertegenwoordigers van Vlaanderen in de Raad van Europa zullen, met hoe weinig ze ook zijn, 3 op 324, daar verder hun rol blijven spelen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het ziekteverzuim bij Vlaamse ambtenaren

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, ik wil het heel even met u hebben over een problematiek die heel wat werkgevers kennen, ook de Vlaamse overheid. Dat is het

ziekteverzuim. Het is een beetje een vervelend en moeilijk woord voor het aantal dagen dat medewerkers door ziekte niet op de werkvloer kunnen verschijnen.

Wat zien we in de cijfers? Dat die de laatste jaren gestegen zijn. Sinds 2008 is er een stijging van ruim 18 procent, tot 7,5 procent ziekteafwezigheid in 2016.

Dat betekent heel concreet dat als je 100 dagen telt, een gemiddelde medewerker van de Vlaamse overheid 7,5 dagen daarvan afwezig is wegens ziekte. Dat zijn er uiteraard veel te veel. Maar het goede nieuws, of het minder slechte, is wel dat we de kloof met de privésector aan het dichten zijn. Dat is toch wel opmerkelijk te noemen. Vroeger was het zo dat een Vlaamse ambtenaar gemiddeld veel meer afwezig was wegens ziekte dan een medewerker uit een privébedrijf. Vandaag is dat niet meer zo. Sinds 2015 is die kloof gedicht.

Dat is positief te noemen, maar dat ontslaat ons als goede, moderne werkgever natuurlijk niet van onze verantwoordelijkheid om een goed welzijns- en gezondheidsbeleid te voeren op de werkvloer, om ervoor te zorgen dat het ziektepercentage en afwezigheidspercentage bij de Vlaamse overheid daalt. Het is uiteraard belangrijk voor de werkgever, maar ook voor de medewerker zelf, dat we daar een positief beleid voeren en dat we hopelijk de stijgende trend eindelijk eens kunnen keren.

Minister, welke maatregelen neemt u, en welke zult u bijkomend nemen om het ziekte- en afwezigheidspercentage bij Vlaamse overheidsmedewerkers te doen dalen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Maertens, het is misschien wel belangrijk om bij het begin van mijn antwoord aan te stippen dat de stijging van het ziekteverzuim bij de Vlaamse overheid vooral te wijten is aan langdurig zieken. Dat zijn mensen die langer dan één maand afwezig zijn, vooral te wijten aan stress, burn-outs en dergelijke meer. U hebt er zelf al naar verwezen dat die tendens zich ook voordoet in de private sector, en ook dat het verschil in afwezigheden of ziekteverzuim tussen de Vlaamse overheid en de private sector kleiner wordt. In 2016 bijvoorbeeld was het ziekteverzuim bij de Vlaamse overheid nog 7,54 procent, maar in de private sector was dat in 2016 ook al gestegen naar 7,26 procent.

Die kloof wordt dus inderdaad gedicht. Is dat goed? Ben ik daar blij om? Neen, want elk ziekteverzuim is er natuurlijk een te veel. U hebt cijfers geciteerd uit 2008. Wij hebben er als Vlaamse overheid altijd op ingezet om die mensen zo snel mogelijk terug te begeleiden. Ook in deze legislatuur zet ik daar persoonlijk versterkt op in. Ik zal u een aantal voorbeelden geven. Vorig jaar is er een uitgebreid actieplan uitgerold om werkgebonden stress en burn-out tegen te gaan. Belangrijk hierbij is ook werken aan de gezondheid van de personeelsleden. In 2016 is er een experiment opgezet rond gezond bewegen en gezond eten. Dat experiment is nu afgerond. Er wordt nu bekeken hoe we dat breder kunnen uitrollen. Ik denk dat dat ook zeer belangrijk is. U weet ook dat de Vlaamse overheid verhoogd inzet op plaats- en tijdonafhankelijk werk, om zo een beter evenwicht te krijgen tussen werk enerzijds en privé anderzijds. En we doen ook verhoogde inspanningen op het vlak van re-integratie van personeelsleden die langdurig afwezig zijn wegens ziekte. Het is absoluut noodzakelijk om mensen zo snel mogelijk te re-integreren op de werkvloer, opdat hij of zij nadien niet zo snel weer uitvalt.

Een laatste punt is recent goedgekeurd binnen de Vlaamse Regering. Dat zal ingang vinden op 1 januari 2018 en weerspiegelt zich dus nog niet in de cijfers die we nu hebben. We hebben een nieuw systeem uitgewerkt voor ambtenaren die door een arbeidshandicap of een chronische ziekte niet meer voltijds kunnen werken, maar die bijvoorbeeld wel deeltijds willen werken. Boven op hun deeltijdse loon krijgen zij ook nog een supplement van 30 procent.

Ik heb een aantal voorbeelden aangehaald waarvan ik hoop dat u zult zeggen dat het goede engagementen en goede praktijken zijn, collega Maertens, waaruit blijkt dat de Vlaamse overheid er wel degelijk op inzet om het ziekteverzuim tegen te gaan.

Bert Maertens (N-VA): Bedankt voor uw antwoord, minister. Het is inderdaad bekend dat de overheid al gedurende enige jaren een en ander doet om het welzijn op de werkvloer en de gezondheid van de medewerkers te verbeteren. We moeten dat uiteraard blijven doen. We moeten dat aanmoedigen.

Ik vond dat u iets heel interessants zei over die langdurig zieken. U zegt een aantal maatregelen te nemen. Die re-integratie vind ik bijvoorbeeld bijzonder interessant. Als je de cijfers analyseert, zie je inderdaad dat die groep van langdurig zieken de grootste is in het totale aantal afwezigen, maar dat die ook het sterkst groeit. Ik denk dat we daar in het beleid dus specifiek op moeten inzetten, door die re-integratie aan te moedigen, maar uiteraard ook door andere maatregelen in te voeren. Ik wil u vragen om die analyse te blijven doen, ook op microniveau, de werkvloer zelf, de diensten, de entiteiten. Neemt u nog specifiek andere maatregelen ten aanzien van die langdurig zieken?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Uit deze cijfers blijken twee zaken. De eerste is dat we dichterbij het gemiddelde van de privésector komen, en dat is veeleer een positieve ontwikkeling. Ten tweede kunnen we ook niet om de vaststelling heen dat het aantal langdurig zieken stijgt. Dat is een algemeen probleem, niet alleen bij de Vlaamse overheid en in de lokale besturen of in de privésector.

Er wordt gezegd dat de re-integratiebegeleiding belangrijk is. De Vlaamse Regering heeft op dat gebied initiatieven genomen. Ook het autonomieaspect is van belang. Mensen moeten zelf inhoud kunnen geven aan hun job. Ook levenslang leren en interne mutaties zijn belangrijk, zodat mensen af en toe van jobinhoud kunnen veranderen om de motivatie te stimuleren.

Minister, hoe staat u tegenover het systeem van interne mutaties? Kan dat niet vereenvoudigd worden? Volgens mij kan dat immers een element zijn om het aantal langdurig zieken terug te schroeven.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Minister, vanuit sp.a vinden we het positief dat er initiatieven worden genomen. Eerder bleek evenwel bij het onderzoek van het Rekenhof dat de besparingen die de Vlaamse Regering oplegde bij de eigen ambtenaren leiden tot kwaliteitsverlies van de dienstverlening en tot stress bij het personeel. Bent u ook bereid om de gevolgen en de impact van de nieuwe besparingen op stress en burn-out en bij uitbreiding op afwezigheid en ziekte te onderzoeken?

Minister Liesbeth Homans: Ik zal met die laatste vraag beginnen, die vaak aan bod komt en waar al veel over gezegd is. Als het over ziekteverzuim gaat, verwijst u steeds naar de besparingen op personeel die we deze legislatuur inderdaad doen. Tegelijkertijd is uw fractie gekant tegen uitzendarbeid. Met uitzendarbeid kun je ervoor zorgen dat als er iemand ziek valt, collega's zijn of haar werk niet moeten overnemen, maar dat iemand van de uitzendsector kan komen helpen om de werkdruk te verlagen. Van tweeën één: u kunt u moeilijk blijven verzetten tegen de uitzendarbeid en dan tegelijk zeggen dat we niet genoeg doen tegen het ziekteverzuim. Mijnheer De Loor, dat is volgens mij een faire en terrechte opmerking.

Mijnheer Van den Heuvel, uw suggestie is zeer interessant. Ik vat even samen: u vraagt of een vereenvoudiging van het systeem van interne mutatie onderzocht

kan worden, zodat mensen door iets anders te doen minder kans lopen op burn-out of stress. Ik zal dat zeker meenemen als waardevolle suggestie.

Ik kon hier in dit korte tijdsbestek niet alle maatregelen opsommen die we nemen, maar ik heb toch een aantal belangrijke voorbeelden gegeven. Mijnheer Maertens, re-integratie is inderdaad een goede zaak en ik vind het ook zeer goed als we mensen met een arbeidshandicap of mensen die chronisch ziek zijn, toch de kans geven om binnen de Vlaamse overheid halftijds te werken, maar hun tegelijkertijd een loonsupplement geven boven op dat deeltijds loon. Door die maatregel blijven die mensen niet thuis zitten, maar houden we ze aan het werk bij de Vlaamse overheid.

Ik stel vast dat er een maatschappelijke evolutie aan de gang is. Tegenwoordig wordt er veel meer gesproken over burn-out en stress. Het is geen taboe meer. Dat wil niet zeggen dat we er niets aan moeten doen. Maar het feit dat mensen zich daarover uiten en gemakkelijker toegeven dat ze last hebben van stress of leiden aan een burn-out, speelt ook mee. Binnen de Vlaamse overheid nemen we heel goede maatregelen om daaraan tegemoet te komen en onze medewerkers zo gemotiveerd mogelijk op de werkvloer te houden.

Bert Maertens (N-VA): Ik juich de genomen en de aangekondigde maatregelen toe. Ik wacht het effect van die maatregelen af. Ik hoop dat de impact duidelijk zal blijken uit de cijfers van de volgende jaren. Het is echt belangrijk dat we de stijgende trend van ziekte en afwezigheid kunnen ombuigen in een dalende trend. We moeten onze verantwoordelijkheid nemen als werkgever. Er ligt ook een verantwoordelijkheid bij de medewerker zelf en zeker ook bij de medische wereld. Laten we de handen in elkaar slaan om in dat verband de komende jaren betere cijfers te kunnen voorleggen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Liesbeth Homans, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de experimenten met gemeentelijk stemrecht vanaf 16 jaar

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): In Gent zal zich een zeer interessant experiment voltrekken: schepen van Burgerzaken, mevrouw Bracke, heeft een project opgezet waarbij 16- en 17-jarigen zullen kunnen gaan stemmen, weliswaar niet gelijktijdig met de gemeenteraadsverkiezingen, maar een beetje ervoor. Er is meer: het is niet alleen maar een stembusgang, er wordt ook een traject aan gekoppeld waarbij de jongeren geïnformeerd worden en zich over tal van thema's zullen kunnen uitspreken. Een heuglijke gebeurtenis. Gent is daarmee koploper in Vlaanderen wat betreft politieke en burgerschapsvorming bij jongeren.

Mijn vraag is: is dat een goed voorbeeld? Moeten we dat bij zoveel mogelijk steden en gemeenten proberen uit te rollen?

De voorzitter: Mijnheer Schiltz, u bent onnavolgbaar, op zo'n korte tijd een vraag stellen. Dit is een goed voorbeeld voor andere parlementsleden.

Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: U weet dat we op dit ogenblik stemplicht kennen vanaf achttien jaar. Dat is ook de regel bij de volgende lokale verkiezingen op 14 oktober 2018. Die regel zal dan worden toegepast.

U weet ook dat naar aanleiding van de bespreking van het Kiesdecreet in het Vlaams Parlement, zowel in de commissie als in de plenaire vergadering, een heel

debat werd gevoerd over stemrecht vanaf zestien jaar. Er werden ook hoorzittingen georganiseerd in de commissie. Dat was terecht, die mochten er zijn. Ik ga dat debat hier absoluut niet overdoen, maar als minister van Binnenlands Bestuur ga ik de lokale verkiezingen van 14 oktober 2018 organiseren op basis van het decreet dat hier in het Vlaams Parlement op 21 juni werd goedgekeurd.

De voorzitter: Ook het antwoord was zeer kort.

De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, u bent natuurlijk niet alleen minister van verkiezingen. U bent ook minister van Binnenlands Bestuur. Het argument dat door een aantal collega's, onder andere die van uw partij, werd aangehaald was dat de jongeren niet echt vragende partij zijn. Zijn ze wel betrokken? Zijn ze wel genoeg geïnformeerd? Met andere woorden: zijn ze wel al volwaardige burgers? Daarover ging het debat. Laat ons dat debat inderdaad niet overdoen. Maar vandaag in Gent is er een bestuur dat zegt dat er iets voor die argumenten te vinden is, dat niet wil proberen te forceren om een illegaal bindend stemrecht te installeren, maar een vormingstraject wil voor jongeren in die categorie om hen klaar te maken voor de maatschappij van morgen, om hen duidelijk te maken wat politiek is en hoe zij politiek kunnen participeren. Dat is op termijn – wie weet wat de toekomst brengt – hoe dan ook een project dat we moeten aanmoedigen in zoveel mogelijk steden en gemeenten. Ik roep dus op om een open geest te houden en andere steden en gemeenten een zetje te geven om jongeren zoveel mogelijk bij de gemeentelijke politiek te willen betrekken.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Wij willen ons vanuit sp.a aansluiten bij het pleidooi van de heer Schiltz. We juichen het initiatief dat in Gent wordt genomen enorm toe.

Jammer genoeg hebben wij er in dit halfroond geen parlementaire meerderheid voor gevonden. We hebben nochtans heel veel pogingen gedaan, zowel in de plenaire vergadering als in de commissie. We willen er als sp.a dan ook voor pleiten om vanuit Vlaanderen een aantal proeftuinen te ondersteunen, bijvoorbeeld twee tot drie per provincie, om dan beter te kunnen inschatten wat het gevolg is van het geven van stemrecht aan 16- tot 17-jarigen op de betrokkenheid, op het engagement van jongeren bij de maatschappij en bij de politiek.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik sluit me ook graag aan bij de vraag van de heer Schiltz. Volgens mijn fractie is het een goede zaak in de zin dat hoe meer mensen bij de democratie betrokken zijn, hoe sterker de democratie is. Dat geldt ook voor jongeren. Het project in Gent heeft de verdienste om 16-plussers mee te betrekken bij die heel belangrijke verkiezingen van volgend jaar in oktober 2018. Daarom sluit ik me heel graag aan bij de oproep van zowel de heer Schiltz als de heer De Loor om u, als minister van Binnenlands Bestuur, op te roepen om dat te ondersteunen en soortgelijke projecten aan te moedigen op andere plekken in Vlaanderen. Het is belangrijk om jongeren nu al politiek te betrekken. Er is vraag naar. We kunnen daarmee ook zien hoe groot het draagvlak is en welke resultaten het misschien meebrengt.

U hebt een mooie kans voor u liggen. Gent toont de weg. Neem die kans.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Vroeger was er 'Steve stunt', nu is er 'Daniel stunt'. Kosten noch moeite worden gespaard om 16- en 17-jarigen aan het stemmen te

krijgen. Men heeft enorme vrees – dat staat allemaal in de krant – dat er te weinig 16- en 17-jarigen geïnteresseerd zouden zijn om te stemmen.

De eerste les die u gaat leren aan de Gentse jongeren is er een van ongelijkheid. 18-jarigen en ouder worden verondersteld uit hun zetel te komen, naar het stemlokaal te gaan en te stemmen. Dat is niet het geval voor 16- en 17-jarigen, daarvoor wordt een extra digitaal platform gecreëerd, die jongeren hoeven zich zelfs niet te verplaatsen, het kan ook van op school, het gebeurt 2 dagen op voorhand en daarbij worden kosten noch moeite gespaard.

Collega's in Gent, het proefproject wordt nu al bijgestuurd maar zal passen in een groter geheel. Men wil er een punt van maken om te zien welke thema's bij 16- en 17-jarigen leven. Er wordt niet gevraagd naar thema's van 12-, 13- 14- of 15-jarigen.

De voorzitter: Wat is uw vraag, mijnheer Meremans?

Marius Meremans (N-VA): De Jeugdraad zegt dat de betrokkenheid van jongeren bij de politiek het belangrijkste is, stemmen is het laatste en niet het eerste. We willen dat doen voor 16-, 17- en 18-jarigen. Dat is politieke vorming en geen show, dat is het verschil.

De voorzitter: Mijnheer Meremans, alstublieft, 1 minuut is meer dan genoeg. In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister.

De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Mijnheer Schiltz, ik dank u voor uw interessante vraag waar ik me bij aansluit. Mijnheer Meremans, ik dank u omdat u het stemrecht wilt verlagen voor min-16-jarigen en jongeren vroeger bij de politiek wilt betrekken. Dat die proefprojecten er zaten aan te komen, lag volledig in de lijn van de verwachtingen. Ook CD&V is voorstander van een uitbreiding. Wanneer dergelijke proefprojecten plaatsvinden, is het belangrijk dat zij worden ondersteund en dat de jongeren worden begeleid tijdens het volledige traject dat voorafgaat aan de verkiezingen zelf.

Minister, mijnheer Annouri, we mogen niet te snel conclusies trekken op basis van de resultaten van die proefprojecten. Het is nog altijd de keuze van de jongere om zelf te gaan stemmen. Wanneer de resultaten tegenvallen en er weinig mensen betrokken zijn, mogen we het kind ook niet met het badwater weggooien. Dat lijkt me een belangrijk aandachtspunt.

Minister, als er nog zulke projecten komen, hoe wilt u die dan verder opvolgen en waar nodig ook verder mee ondersteunen indien dat wordt gevraagd door de steden en gemeenten?

De voorzitter: Ik vraag een applaus voor de heer Van de Wauwer, die zijn eerste betoog heeft gehouden in de plenaire vergadering. (*Applaus*)

Het is de gewoonte dat dit wordt beloond met een doodsimpel applaus.

Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Van de Wauwer, ik zal u meteen ook een compliment geven. Ondanks het feit dat u toen nog geen lid was van dit parlement, hebt u begrepen dat het debat is gevoerd en dat er geen meerderheid voor gevonden is, dat heb ik daarnet in mijn initiële antwoord al gezegd. Ik ben er wel van overtuigd dat als men mensen jonger dan 18 jaar warm wil maken voor de politiek, dat ook kan gebeuren door de participatie in jeugdraden, jeugdparlementen, scholierenkoepels enzovoort. Dat gebeurt nu allemaal.

Ik zal geen proefprojecten stimuleren, maar het staat de lokale besturen natuurlijk wel vrij om dat te doen. Mijn belangrijkste taak nu wat de verkiezingen betreft – want ik heb natuurlijk nog andere taken dan louter het organiseren van de verkiezingen – is het op een ordentelijke en behoorlijke wijze organiseren van die lokale verkiezingen van 14 oktober 2018 conform het Kiesdecreet dat hier in juni door de meerderheid is goedgekeurd.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het zal geen geheim zijn dat mijn partij een felle voorvechter is van het stemrecht voor 16- en 17-jarigen. Maar inderdaad mijnheer Meremans, daar ging het debat vandaag niet over. Ik heb gezegd dat we die strijd hier hebben geleverd en dat we hebben geprobeerd om onze slag binnen te halen. You win a few, you lose a few. Deze keer niet gelukt, misschien volgende keer. Maar in Gent is het veel meer dan een beetje morrelen aan dat stemrecht, daar gaat het over een vormingstraject en inderdaad, over het peilen naar wat jongeren te zeggen hebben.

En mijnheer Meremans, als u zo bezorgd bent over de discriminatie dat 16-jarigen niet mogen gaan stemmen en 18-jarigen wel, steun de volgende keer dan ons voorstel. De voltallige jeugd van Vlaanderen zal u dankbaar zijn dat ze eindelijk serieus wordt genomen. Dus minister, ik zal blijven vechten om jongeren meer te betrekken bij de politiek, niet alleen via adviesraden maar ook en vooral via lokale proefprojecten. *(Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a en groen)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Martine Taelman aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de stopzetting van de uitbetaling van de Impulseo-steunpunten

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Voorzitter, collega's, minister, de Impulseo-steunpunten zijn destijds opgericht om het beroep van huisarts aantrekkelijker te maken. Er werd immers vastgesteld dat bepaalde regio's met tekorten aan huisartsen zaten. Die premies waren dus bedoeld om huisartsen aan te moedigen zich in die regio's te vestigen, maar daarna is er ook een administratieve ondersteuning gekomen voor huisartsen, voor zowel groeps- als solopraktijken. Gisteren hebben die steunpunten blijkbaar van ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) een mail ontvangen die zei dat het plafond van de uitbetalingen is bereikt, dat de uitbetalingen voor de personeelskosten, en dat gaat dan blijkbaar over een derde van de dossiers van 2016, zouden worden stopgezet. Dat zou ook betekenen dat met die uitbetalingen pas in 2018 opnieuw zou kunnen worden gestart.

Minister, ik denk dat het beroep van huisarts een speerpunt is in het kader van de eerstelijnsgezondheidszorg, en dat het dus enorm belangrijk is om dat beroep aantrekkelijk te houden. Vandaag mijn vraag: wat is de stand van zaken en hoe evalueert u dat? Kan er iets gebeuren aan de verdere uitbetaling van die ondersteuning?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Mevrouw Taelman, natuurlijk gaan die betalingen gebeuren. Ik heb zoals u begrepen dat PMV daar gisteren over heeft gecommuniceerd. Het is juist dat het begrotingsartikel voor 2017 is uitgeput, maar ondertussen is voor de begroting 2018 een uitdrukkelijke afspraak gemaakt dat de dossiers worden beschouwd als een externe kostendrijver en is het budget van 2018 ook aangevuld. Het aantal dossiers is daadwerkelijk gegroeid de jongste tijd, sinds die bevoegdheid is overgedragen. Men zegt me dat dat een groei met 10 procent per jaar is. Het budget is aangevuld, niet alleen om die groei te vatten voor het jaar 2018, maar ook om de achterstand in te halen die er ook al zou zijn

geweest toen we dat hebben overgenomen. In die periode zouden we toch ook zo'n na-ijleffect hebben meegesleept.

Wat ik dus ga proberen te doen, is bekijken, uiteraard in overleg met collega Tommelein, of er nog iets mogelijk is op de begroting 2017, gelet op het feit dat voor 2018 in ieder geval het principe van de externe kostendrijver is aanvaard. Hoe dan ook zal er uiteraard worden gefinancierd en is voor de begroting 2018 een inspanning gedaan, zowel om de achterstand weg te werken als om de realiteit van een groeiend aantal aanvragen te kunnen behandelen.

Martine Taelman (Open Vld): Minister, ik dank u. Ik ben blij dat u inderdaad ook bevestigt dat die mail nogal laconiek was en eigenlijk toch ook het vertrouwen van mensen in de overheid heeft geschaad. Ik denk dat wij als overheid ervoor moeten zorgen dat, als er beloftes worden gedaan, die ook worden gehouden, dat er rechtszekerheid is. Ik ben dan ook heel blij dat u hier bevestigt dat u volledig zult gaan voor de verdere uitbetaling van die dossiers. Ik denk immers dat we het er allemaal over eens zijn dat het beroep van huisarts een enorm belangrijk speerpunt blijft in die eerstelijnsgezondheidszorg, en dat het ook belangrijk is dat iedere burger een heel directe toegang heeft tot een huisarts in zijn of haar regio.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Voorzitter, minister, sinds de zesde staatshervorming zijn wij – is Vlaanderen – inderdaad bevoegd voor het Impulsfonds, met zijn drie facetten Impulseo I, II en III. Het is dan ook belangrijk dat we die bevoegdheid goed en correct uitoefenen, en dat we ervoor zorgen dat de huisartsen krijgen wat hun is beloofd, zoals mevrouw Taelman zegt. We zijn het er immers allemaal over eens dat de huisarts een cruciale rol speelt en zal blijven spelen in de eerstelijnsgezondheidszorg en de gezondheidszorg in het algemeen. We willen allemaal een goede en vlotte toegang tot die gezondheidszorg. Voor ons als sp.a is dat een absolute voorwaarde, ook wat de huisartsen betreft. We willen, zoals u, dat huisartsen beschikbaar en bereikbaar zijn, en het Impulsfonds was daar een ondersteuningstool voor.

Minister, u hebt al in februari aangekondigd dat u initiatieven zou nemen tot optimalisering van de voorwaarden van het Impulsfonds en tot harmonisatie met andere incentives.

Minister, hoe is het kunnen gebeuren dat er een laconieke mail is verstuurd met de boodschap dat niet meer zal worden betaald terwijl u al sinds februari 2017 werkt aan een harmonisering en optimalisering van die initiatieven en het impulsfonds?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, als er een probleem is, is het een goede zaak dat u dit oplost. Ik wil het debat echter wat meer ten gronde aangaan. Er zijn een aantal maatregelen om huisartsen te ondersteunen. Er is een plan om de eerste lijn te hervormen. Er is discussie over het feit dat we meer multidisciplinaire en interdisciplinaire groepspraktijken moeten stimuleren.

Bent u bereid na te gaan of u niet gerichter en sturender kunt inzetten op het steunfonds en de steunmechanismen die er zijn, zoals Impulseo, in plaats van het hele huisartsenlandschap forfaitair te ondersteunen?

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Minister, ik ben blij dat u de rechtsonzekerheid van mijn collega's onmiddellijk hebt weggenomen. Ik wil me aansluiten bij de vraag van mevrouw Van den Brandt. We gaan naar een geïntegreerde eerstelijnszorg. U hebt de

grote conferentie over de eerste lijn in het begin van dit jaar vormgegeven. Ik vraag me af hoe we tot een meer generieke ondersteuning zullen komen van al die verschillende eerstelijnszorgverleners. De tandartsen zijn zelfstandigen, 70 procent van de thuisverpleegkundigen zijn zelfstandigen en de apothekers zijn zelfstandigen. Het gaat eigenlijk om een hele plejade aan zelfstandige zorgaanbieders. Hoe kunnen we tot een meer generieke ondersteuning van de geïntegreerde eerstelijnszorg komen?

Minister Jo Vandeurzen: Het klopt dat tijdens de eerstelijnsconferentie zeker ook over de toekomst van het impulsfonds is gesproken. Het gaat dan om de vroegere Impulseo-onderdelen. Ik vat het zo samen. Er is gesproken over de vraag hoe we het multidisciplinair overleg in de eerste lijn zullen ondersteunen.

Mijnheer Bertels, we hebben natuurlijk onderzocht wat het effect van de vestigingspremie is. De vraag is dan of die premie ertoe leidt dat huisartsen zich vestigen in kansarme gebieden of, beter gezegd, huisartsarme gebieden. Dat onderzoek is uitgevoerd. Daaruit kan worden geconcludeerd dat de premie op zich wel als leuk wordt beschouwd, maar niet decisief is met betrekking tot de vestiging in een gebied waar het gebrek aan huisartsen echt een probleem is.

Zoals tijdens de conferentie is verklaard, is er een planning. We zullen met de artsenverenigingen en -syndicaten nagaan hoe we dit systeem in de toekomst effectiever kunnen maken. Dit wordt nu voorbereid. Het gaat dan om de vraag hoe we de mensen kunnen stimuleren om zich in een bepaald gebied te vestigen. Dit is al besproken tijdens het structureel overleg met de artsenverenigingen. Het is een project in het uitvoeringsplan van de eerstelijnsconferentie. Dit wordt wel degelijk opgevolgd. We werken hieraan.

Mijnheer Persyn, uw vraag is terecht, maar gaat ook veel breder. Ik heb een delegatie van de eerstelijnsverpleegkundigen ontvangen. Er zijn in Vlaanderen 21 beroepsverenigingen van verpleegkundigen. Het embroglio is daar nog groter dan in de wereld van de artsen en de huisartsen.

Het is natuurlijk de bedoeling de betrokkenen te stimuleren zich in kringen te organiseren. De mensen in de eerste lijn moeten elkaar samen met hun collega's in de zorg- en welzijnssectoren als beroepsgroep vinden. Vanuit dat punt moeten we het multidisciplinair overleg stimuleren. Dit is opgenomen in de opdrachten voor de eerstelijnszones zodra ze op kruissnelheid zijn.

Langs die weg kunnen we natuurlijk ook de toekomstige financiering van de kringwerkingen onderzoeken. Dit is, in alle eerlijkheid, een project op een wat langere termijn. Voor een aantal beroepen beschikken we zelfs nog niet overal over kringwerkingen. Bovendien moeten hiervoor budgettaire mogelijkheden worden opgebouwd.

Volgens mij moeten we het multidisciplinair overleg stimuleren door het overleg en de kringwerkingen te financieren. We moeten nagaan op welke wijze we meer duurzame samenwerkingsvormen door middel van het impulsfonds mogelijkheden kunnen bieden. Dat zijn de invalshoeken waarover we in eerste instantie met de stakeholders, in dit geval de zorgverstrekkers, moeten spreken.

Het lijkt me logisch dat we ondertussen proberen te continueren wat al is afgesproken. We moeten die afspraken honoreren. Om die reden zal ik nagaan hoe we het euvel op korte termijn kunnen aanpakken. Ondertussen zullen we binnen twee maanden, als het Vlaams Parlement onze begroting heeft goedgekeurd, hoe dan ook al weten dat de inhaalbeweging met betrekking tot het impulsfonds voor 2017 hierin is opgenomen.

Martine Taelman (Open Vld): Minister, er zijn twee belangrijke conclusies. Ten eerste is er een heel grote eensgezindheid over het blijvende belang van de huisartsen in elke regio voor de eerstelijnsgezondheidszorg. Daarop zullen we blijven inzetten. Ten

tweede is het heel belangrijk dat de rechtsonzekerheid die door de laconieke e-mail van de Vlaamse Participatiemaatschappij is ontstaan, vandaag heel duidelijk wordt weggenomen. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Sofie Joosen aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de recent vrijgegeven contouren van een nieuw Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB)

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Minister, enkele landbouwmedia kregen inzicht in een nota over de hervorming van het Europese gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Mogelijk hebt u zelf ondertussen ook inzicht gekregen in die nota. De krachtlijnen daarvan zouden zijn: minder directe inkomenssteun, meer aandacht voor risicomanagement, meer aandacht voor klimaatbeleid, en dat Vlaanderen meer eigen doelen naar voren zou kunnen schuiven.

Het lijkt er dus op dat men toch iets heeft geleerd van de voorbije crisissen, en dat we op het Europese niveau naar een structurele hervorming gaan. Minister, welke opportuniteiten ziet u voor de Vlaamse land- en tuinbouw in die krachtlijnen?

De voorzitter: Het wordt steeds korter. Zeer goed. Minister, hebt u genoeg aan een halve minuut? (*Gelach*)

Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Joosen, het gaat over een gelekte nota. Er is absoluut nog geen officieel document. Het is dus een beetje moeilijk om op basis daarvan te reageren. Vorige maandag ben ik met de Europese commissaris voor Landbouw trouwens op stap geweest in Limburg. Hij heeft daar aangegeven dat het officiële document er pas op 29 november aankomt, de eerste aanzet. Op 11 en 12 december zullen we daar in de Europese Raad voor het eerst over discussiëren. Pas in het voorjaar 2018 zal een definitieve tekst worden neergelegd, waarna het proces in gang kan worden gezet.

Ik zal dus nu niet reageren op een voorlopige draft. Wat ik u wel kan meegeven, is waar wij onze accenten leggen voor het toekomstig landbouwbeleid. U kent die ongetwijfeld, maar ik zal ze nog eens herhalen. Het eerste punt is dat er aan risicomanagement moet kunnen worden gedaan. Nu zien we dat de stabiliteit van markten een gegarandeerd inkomen voor onze landbouwers bijzonder moeilijk maakt. Dat lukt niet. Daar moeten voldoende instrumenten in zitten.

Het tweede punt is de verjonging. Zorgen dat er voldoende instroom is in het landbouwbeleid, dat we voldoende instrumenten hebben.

Het derde punt is alles in verband met milieu en klimaat. Zorgen dat de subsidies die we geven, nog meer het accent leggen op duurzame landbouw. We hebben een aantal duidelijke afspraken gemaakt in Parijs, waar de doelstellingen per sector zijn opgelegd. Dat geldt ook voor Landbouw. We zullen ook instrumenten moeten hebben om dat te kunnen doen.

Het laatste punt is heel belangrijk, dat is maatwerk. Wij zijn natuurlijk niet te vergelijken met Roemenië of Polen. Elke regio en lidstaat moet ook een aantal eigen accenten kunnen leggen die overeenkomen met het landbouwmodel van die regio.

Dat zijn de accenten die wij op tafel hebben gelegd. We blijven die ook herhalen. We zullen afwachten wat er op 29 november op tafel komt en op basis daarvan zullen we die accenten voldoende hoog op de agenda plaatsen.

Sofie Joosen (N-VA): Minister, ik blijf een klein beetje op mijn honger zitten. Ik begrijp dat u niet in uw kaarten wilt laten kijken. Ik kan me echter niet voorstellen dat u daar met onze Europese commissaris deze week niet over hebt gesproken.

Wij zien alvast wel een aantal opportuniteiten. De plafonnering van de inkomenssteun, het accent op de kleinere bedrijven, het klimaatbeleid dat meer prioriteit krijgt. De toekomst van onze Vlaamse land- en tuinbouw ligt in innovatie en in het creëren van meerwaarde op het vlak van duurzaamheid.

Ik zie twee grote bedreigingen voor de hervorming: het gebrek aan visie op lange termijn en het gebrek aan daadkracht en durf. Dat zijn belangrijke gevaren die achter de hoek schuilen. Het tweede gevaar is de brexit. Er zou zelfs al sprake zijn van een mogelijke verlenging van het huidige GLB. Hebt u er zicht op of een brexit invloed zal hebben op de timing van de hervorming?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, we leven in barre tijden van glyfosaatdiscussies, maar moge dit een voorloper zijn op een ander landbouwbeleid in Europa. Er zijn verschillende dimensies die wij willen steunen. Milieu en klimaat, en het maatwerk zijn zulke belangrijke dimensies. Ik wil er toch voor pleiten dat in het landbouwbeleid van de toekomst wordt nagedacht over de sociale en ecologische kosten van de landbouw voor de toekomst.

Sociaal, daarmee bedoel ik vooral de landbouwer en de leefbaarheid van het landbouwbedrijf in zijn diverse vormen. Laat ons stoppen met steeds meer marktgericht te denken, steeds internationaler, mondialer, globaler. Het mag, maar laat ons vooral denken op een balans tussen wat we nodig hebben aan kwaliteitsvoeding en wat de sociale en ecologische kosten zijn van die landbouw. Die accenten zijn buitengewoon belangrijk. Ik denk dat we het anders in Vlaanderen in de ratrace, de puur economische mondiale ratrace niet zullen halen.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, het is natuurlijk moeilijk om hier op basis van een uitgelekte nota en het persoonlijk gesprek dat u hebt gehad met de Eurocommissaris een debat te voeren. Ik kan me wel terugvinden in een aantal prioriteiten die u legt in het Vlaamse beleid. Maar ik moet u waarschuwen, zoals ik vorige week al heb gedaan. Want milieu en klimaat, dat klinkt allemaal heel mooi. Maar de vraag is natuurlijk wie dat allemaal zal betalen. Ik wil wijzen op een aantal zaken die nu zogezegd elitair zijn in het nieuwe GLB en die ook al in het vorige GLB stonden. En ik denk dan aan verjonging, maatwerk, specifieke kenmerken voor de regio.

Ik heb zo'n beetje het idee dat we van het ene GLB naar het andere sukkelen, zonder dat het eerste of huidige GLB ten volle tot uiting is gekomen. Ik zou er dan ook voor willen pleiten om geen ondoordachte initiatieven te nemen, maar vooral in het belang van de Vlaamse landbouwers en vooral gericht op de specifieke kenmerken van onze regio.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, wie het dossier volgt, is natuurlijk niet verrast door wat nu gesteld wordt.

Ik denk dat volgende elementen bijzonder belangrijk zijn: risicomanagement, duurzaamheid, verjonging. Daarenboven, minister, als er gesproken wordt over meer vrijheid voor nationale invulling, denk ik dat dat voor ons land, voor onze regio ongetwijfeld opportuniteiten en kansen inhoudt.

Voorzitter, daarnaast wil ik nog meedelen dat we uiteraard, zoals afgesproken in de commissie Landbouw, dit dossier grondig zullen opvolgen dit werkjaar, weliswaar zonder overhaasting.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, het is inderdaad misschien wel wat vroeg en voorbarig om voort te gaan op die nota. Maar laat ons misschien toch wat anticiperen. In de commissie hebt u altijd gesteld dat u die oefening nog voor het moment daar zou zijn wilt gaan maken met de commissie. Dat is een positieve zaak.

Wat er in die nota staat, lijken mij inderdaad beleidsmatig voor de hand liggende zaken te zijn. Heel wat zaken worden daar toch wel positief in het daglicht gesteld. Bij de afbouw van de rechtstreekse inkomsten, wat vandaag in het GLB ook aan de orde is, denk ik bijvoorbeeld aan de runderensector in Vlaanderen, die het vandaag niet zo eenvoudig heeft, gekoppeld aan alle uitdagingen zoals instandhoudingsdoelstellingen (IHD) en de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), de melkquota enzovoort.

Maar als we zien wat er in de nota staat, dan is er inderdaad meer vrijheid voor nationale invulling. Dat is een gegeven waarop ik de nadruk wil leggen, dat we daar een goede navolging van zouden kunnen doen, zodat we die subsector van de Landbouw ook positief in het verhaal kunnen stimuleren. Want het financiële verhaal zal met de brexit waarschijnlijk ook niet al te rooskleurig wegen op dat nieuwe GLB. Daarom vraag ik daarvoor uw aandacht.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, misschien herhaal ik het best eens waarom het Europese landbouwbeleid bestaat en waarom er budgetten zijn uitgetrokken om onze landbouwers te ondersteunen. De filosofie daarachter is dat we de landbouwproductie bij ons in Europa willen houden omdat ze aan hele hoge standaarden voldoet, op het vlak van uitstoot van CO₂, op het vlak van milieuhinder, op het vlak van dierenwelzijn. We hebben heel hoge standaarden en we willen die landbouw hier houden. En we willen een compensatie stellen tegenover dat concurrentienadeel dat men heeft. Dat is de filosofie. We moeten dat goed in het achterhoofd houden.

Collega, u vraagt hoe ik dat allemaal zal betalen. Er zijn middelen, zoals het Klimaatfonds. Er zijn middelen uitgetrokken om in de landbouw te investeren in onderzoek en ontwikkeling, en er zo voor te zorgen dat de uitstoot van CO₂ en van broeikasgasen naar beneden gaat. Er is ook het Landbouwinvesteringsfonds, dat landbouwers ondersteunt wanneer ze investeringen doen op het vlak van duurzaamheid.

Mevrouw Joosen, uiteraard hebben wij een duidelijke visie. Ik heb ze daarnet ook opgesomd. Ik hoor hier, zowel vanuit de oppositie als van uzelf, dat we heel dicht bij elkaar zitten, dat de accenten die we leggen heel ruim worden gedeeld. Dat vind ik heel belangrijk. Natuurlijk heb ik maandag met de Europese commissaris over die prioriteiten gesproken. Hij had nog geen officieel standpunt en heeft er ook geen meegedeeld.

Ik heb uiteraard, tijdens het proeven van een aardbei en bij het bekijken van de boomgaarden, aan de commissaris die vier prioriteiten meegedeeld. Ik ga ze nog eens herhalen: weerbaarheid en zorgen dat landbouwers op risico's kunnen inzetten, verjonging en zorgen dat er instroom is in de sector, zorgen dat er voldoende aandacht is voor klimaat en leefmilieu en maatwerk. Collega De Meyer, het is inderdaad belangrijk dat we daar voldoende accenten op kunnen leggen.

U vraagt terecht naar de stand van zaken in verband met de brexit. Er is altijd gezegd dat we niet weten wat de financiële gevolgen zullen zijn van de brexit. Omdat het wel eens zou kunnen dat er een groot financieel gevolg is, kan dat natuurlijk als consequentie hebben dat er minder budgetten zijn om Europees te besteden, wat dan natuurlijk ook een effect zal hebben op het Europese landbouwbeleid. Ik ben er voor een stuk ook van uitgegaan dat er al vertraging is op het uittekenen

van het toekomstig landbouwbeleid. De Eurocommissaris was er maandag heel duidelijk in en heeft de timing, die ik daarnet ook aan u heb gegeven, heel uitdrukkelijk op de tafel gelegd: 29 november, eerste tekst en op 10 en 11 december, eerste discussie. In het voorjaar van 2018 volgen dan de volledige onderhandelingen. Ik schrok er wat van dat hij zich houdt aan die timing, want ik denk dat er nog wel heel wat onduidelijkheden zullen zijn over het financiële pakket dat daartegenover staat, en dat is natuurlijk heel belangrijk.

Het stemt mij tevreden dat hier een consensus aan het groeien is over wat onze accenten zijn. We zullen die ook verder op tafel leggen. Laat ons vooral focussen op 29 november als de eerste visie van de Eurocommissaris naar buiten komt, en zorgen dat we goed voorbereid zijn. Het is fijn dat we dat samen met de commissie Landbouw en de parlementsleden kunnen aanpakken.

Sofie Joosen (N-VA): Minister, ik denk dat het inderdaad niet de moment is om rustig in het Europese hoekje te zitten wachten. De hervorming van het GLB is een belangrijk momentum. We moeten echt komen tot structurele hervormingen wil de EU haar geloofwaardigheid op het vlak van landbouwbeleid behouden.

Ik denk echt dat een krachtadig en gedurfd standpunt van Vlaanderen een sterk signaal zou kunnen zijn, maar dan rekenen we uiteraard ook op uw durf en uw daadkracht om dit standpunt te brengen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de digitale modellen waarop de minister haar natuurbeleid baseert

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): 'De nieuwste miskleun van Joke Schauvliege'. Collega's, het is een letterlijk citaat. Het komt niet van mij. Het staat op de voorpagina van een tijdschrift, een weekblad.

Minister, u hebt wel enige ervaring wanneer het aankomt op het gebruik van softwaremodellen om bos en natuur te beschermen. Die ervaringen zijn meestal niet zo positief. Wie herinnert zich niet de spookbossen in Vlaanderen waarbij plots bomen op rotondes werden meegeteld als bos, waarbij tuinen van zelfs bekende Vlamingen omgedoopt werden tot bos? Zelfs de zoo van Antwerpen kwam terecht op die Boskaart. Wie herinnert zich niet het debacle van een paar maanden geleden, minister, toen u een Boskaart op tafel legde waarbij allerhande problemen opdoken, waarbij privé-eigenaars plots moesten vaststellen dat hun stukje bouwgrond gelabeld werd als kwetsbaar bos?

Minister, nu is er deel drie van de soap 'Software en Joke Schauvliege'. Er is sprake van een virtuele kaart van een soort softwaremodel om ervoor te zorgen dat we in de toekomst, wat we ook hebben afgesproken met Europa maar wat we met z'n allen ook dringend nodig hebben, extra natuur beschermen. Groot was mijn verbazing dat zelfs het voetbalveld van Sporting Lokeren – dat ligt me na aan het hart, want ik ben van Lokeren – getypeerd staat als een mogelijke zone voor hoogwaardig graslandtype. (*Opmerkingen*)

Hoogwaardig graslandtype. De laatste keer dat ik op Sporting Lokeren was, heb ik er misschien wel wat exotische spelers zien rondlopen, maar hoogwaardig graslandtype heb ik niet gezien.

Minister, mijn vraag is eigenlijk vrij simpel. U blijft hardnekkig softwaremodellen hanteren die een soort virtuele realiteit zijn. Hoelang zult u nog hardnekkig blijven

vasthouden aan die softwaremodellen die vrij ver van de realiteit staan? Wanneer zult u eens tijd maken voor een echt natuur- en bosbeleid?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega, u denkt dat wij alleen in software aan natuurbehoud doen. Dat klopt niet, want dan zouden we geen historische bedragen spenderen aan bos en natuur. Nooit is er zoveel geld naar natuur en bos gegaan. Nog nooit is er zoveel geld naar natuurorganisaties gegaan voor subsidies. Nog nooit zijn er zoveel hectare in natuurbeheer geweest in Vlaanderen. U maakt er een karikatuur van, en u doet dat met heel veel goesting.

Ik zal schetsen waar dat zoekzonemodel vandaan komt. Dat kan interessant zijn, want vandaag brengt Knack een heel warrig verhaal over dat model waar fouten zouden in zitten. Dit komt niet zomaar uit de lucht gevallen. U weet dat we voor onze instandhoudingsdoelstellingen – dat zijn de belangrijke Europese natuurdoelstellingen die we in Vlaanderen moeten en willen realiseren – een heel strikt overlegmodel hebben uitgewerkt. In 2013 kwamen we na overleg met alle betrokkenen – Natuurpunt, de landbouworganisaties, Voka, UNIZO – tot een consensusmodel om met die zoekzones te werken.

De vorige Vlaamse Regering heeft in 2013-2014 beslist om op die manier te werken. Het zoekzonemodel is toen aangemeld en uitvoerig toegelicht aan de Europese Commissie (EC). Ik heb hier een brief, als het u interesseert, van januari 2014, waarin de EC ons uitdrukkelijk feliciteert met de manier waarop we met die zoekzones in Vlaanderen aan het werk gaan, omdat wij een regio zijn waar heel veel van die speciale beschermingszones (SBZ's) versnipperd liggen en het niet evident is om daarmee aan de slag te gaan. Het is dus niet uit de lucht komen vallen. Het is geen model-Schauvliege. Het is iets wat heel ruim gedragen werd en het is iets wat trouwens ook verankerd ligt in de regelgeving.

Nu gaat u natuurlijk zeggen: 'Dat zoekzonemodel, daar kan ik misschien nog wel mee leven'. Het was de bedoeling om ruime zones af te bakenen om op die manier het evenwicht tussen ecologie en economie voldoende in kaart te kunnen brengen en te kijken hoe we dat kunnen realiseren. Gaandeweg het proces merk ik dat een aantal spelers die akkoord gingen, nu koudwatervrees krijgen, omdat ze beseffen dat het geen evident verhaal zal zijn. Dit grijpt immers rechtstreeks in op vergunningen, maar bijvoorbeeld ook op de aanleg van de Noord-Zuidverbinding in Limburg. Dat zijn zaken die we vandaag al vaststellen. Ik vind het jammer dat men dit plots in vraag stelt, maar nogmaals, collega, als bepaalde organisaties dat op een andere manier willen aanpakken, dan sta ik daar volledig voor open.

Wat betreft de fouten: het gaat hier over een voorlopig model, dat ik zelf trouwens nog niet eens gezien heb, maar ik kan u geruststellen: ik heb niet moeten wachten op een of ander 'stemmingmakend' artikel in Knack om actie te ondernemen. Ik heb in september aan de diensten gevraagd om ervoor te zorgen dat, als die zoekzones officieel worden en in openbaar onderzoek gaan, alle fouten eruit zijn. Het gaat inderdaad over modellen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) die boven elkaar zijn gelegd. Die moeten op het terrein worden getoetst en de fouten moeten eruit worden gehaald. Ik heb heus geen artikel nodig om te vragen dat men de juiste kaarten gebruikt.

Ik blijf herhalen dat we geen beleid voeren op basis van software maar op basis van harde cijfers. Die tonen aan dat we in Vlaanderen nog nooit zoveel hebben geïnvesteerd in natuur en dat de resultaten duidelijk zijn. *(Applaus bij CD&V)*

Björn Rzoska (Groen): De eigen kerk applaudisseert, ik laat u graag dat moment. *(Rumoer)*

Ik applaudisdeer niet op basis van uw antwoord, want u trapt in dezelfde val als de vorige keer. U zegt: 'Dit is wettelijk vastgelegd, ik volg de wet'. Inderdaad, in de wet en in het decreet staat dat we met zoekzones gaan werken, maar het model waarmee u dat doet, staat niet verankerd. Dat hebt u zelf geïnitieerd vanuit uw administratie.

Ik vind het onvoorstelbaar dat een minister van Milieu en Natuur schiet op haar bondgenoten. Dat zijn de bondgenoten die ook al wat betreft de boskaart en de boswijzer 2.0 u hebben aangeboden om samen te zoeken, nu eindelijk eens de discussie te stoppen en ervoor te zorgen dat heel wat vrijwilligers, duizenden Vlamingen die op het terrein rondlopen, en experts – denk maar aan de vele boswachters – u kunnen helpen om een deftige kaart op tafel te leggen.

Opnieuw zijn we op weg – na de boskaart en na de Boswijzer 2.0 waar de discussie ook nog over woedt – naar een debacle. Wanneer zult u de experts, de vele duizenden Vlamingen die het terrein zeer goed kennen en de lokale besturen eindelijk eens serieus nemen?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Voorzitter, ik was een klein beetje gerustgesteld toen ik de minister hoorde zeggen dat ze zou zorgen dat de gegevens over de zoekzones geverifieerd worden op het terrein. Ik ben daar blij mee, want ik heb die oproep ook al meermaals gedaan in verband met de boskaart.

Ik stel vast dat er in Vlaanderen inderdaad bijzonder veel middelen worden besteed – dat ontken ik niet –, maar een groot deel daarvan gaat ook naar software en informaticamodellen die dan na zoveel jaren nog altijd niet in staat blijken om uit te leggen waar er in Vlaanderen wel en geen bomen staan, laat staan waar zoiets als een Boscompensatiefonds wordt uitgevoerd. Er is vaak een immens verschil tussen de theorie die we hier bespreken en de praktijk op het terrein. Dat gaat over bossen die niet bestaan, over verkeerswisselaars die in de Boswijzer worden opgenomen enzovoort. Er kloppen een hoop dingen niet.

Het kan niet dat het in een land zoals Vlaanderen dat eigenlijk maar een zakdoek groot is – een regio, excuseer leden van de N-VA –, niet mogelijk is om dit allemaal op het terrein te verifiëren. Op basis daarvan kan men dan softwaremodellen gebruiken in plaats van de omgekeerde weg die men steeds maar blijkt te volgen en die ook een hoop geld kost. Dat geld levert ons echter niets op aan milieuwaarden en niets aan natuurwaarden en brengt eigenlijk alleen maar frustratie mee. Doe die terreinverificatie overal en altijd! (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Het is van kapitaal belang om duidelijkheid te hebben over welk gebied wat is. Denk maar aan de paniek die er bij eigenaars ontstaat wanneer blijkt dat hun bouwgrond plots natuurgebied is geworden of omgekeerd. In die zin is het belangrijk om alle instrumenten aan te wenden om duidelijkheid te krijgen over welke status welk gebied heeft. Daar mag terreinkennis niet aan ontbreken. Een softwareprogramma alleen is niet in staat om die terreinen af te bakenen. Mijn oproep is om hier alstublieft verder in detail werk van te maken om zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen.

Minister Joke Schauvliege: Dames en heren, ik zal nog eens herhalen dat die terreinverificatie al bezig is. Die opdracht was al gegeven. Dat lijkt mij ook logisch.

Mijnheer Tobback, dit is een model dat we samen hebben goedgekeurd. U zat zelf met uw partij in de regering toen dit model en de manier van werken is goedgekeurd. Ik kan het dan ook alleen maar op die manier uitvoeren.

Mijnheer Rzoska, u zegt dat ik op partners schiet. Er was consensus, maar en cours du route wijzigt men van mening. Ik ben altijd bereid om te luisteren en te kijken of er in consensus een nieuwe aanpak mogelijk is. Ik heb dat ook heel duidelijk aangegeven. Ik heb absoluut op niemand geschoten, maar we moeten natuurlijk wel goed weten dat die aanpak in 2014 is opgezet. Het is belangrijk dat die zoekzones op een correcte manier gepresenteerd kunnen worden en dat men daar met man en macht vanuit alle verschillende diensten aan werkt.

Dit gaat ook maar over een aantal resterende natuurdoelen. Het is niet zo dat de andere doelen nog niet vastliggen en dat we ondertussen ook daar niet volop aan in het investeren zijn. De cijfers zijn hallucinant. Alleen al voor de instandhoudingsdoelstellingen is 50 miljoen euro uitgetrokken om die op het terrein te realiseren.

Wat is de bedoeling geweest van de zoekzones? Er zit een goede redenering achter, namelijk laat ons een ruimere zone afbakenen, laat ons dan kijken waar we die natuurdoelen kunnen realiseren binnen die ruimere zone en laat ons kijken waar er het minst economische impact is. We willen dus zo weinig mogelijk impact op die bedrijvigheid, op de landbouw en op de infrastructuur die we willen realiseren. Dat is een logische keuze die deze Vlaamse Regering heeft gemaakt. We willen de natuurdoelen absoluut realiseren, maar we willen dat doen op een manier waarbij er zo weinig mogelijk socio-economische impact is. Daar komt dat model vandaan. Er zit een redenering achter die heel hard gedragen werd door Natuurpunt, Voka, ABS, UNIZO en de Boerenbond. Al deze partners zijn in alle stappen betrokken. Ook nu nog in september zijn alle zoekzones en de kaarten met die partners besproken. Het zijn net die partners die op het terrein de zoekzones zullen verifiëren om er eventuele fouten uit te halen. Die opdracht is al gegeven en iedereen is ermee bezig.

Björn Rzoska (Groen): Minister, u dreigt met al uw softwaremodellen natuur en milieu top-down te benaderen. Van achter een bureau in Brussel legt u een softwaremodel neer, en het resultaat is: gigantische foutenlast. Dit is niet de eerste keer. Zelfs de Boswijzer 2.0 zit op dit moment vast in een discussie tussen specialisten die vinden dat de methode die u hanteert en de software die u gebruikt veel te veel fouten opleveren. Het gaat niet op om top-down vanuit Brussel op een model te duwen, en dan de terreinverificatie niet te doen. Het moet van onderuit gebeuren. Die les zouden we nu toch moeten hebben geleerd.

U bent ondertussen acht jaar bezig met die bossen en met het beschermen van natuur in Vlaanderen. Ik heb de indruk dat u een minister bent die zeer dicht bij haar softwaremodel blijft. U bent een minister van virtuele bescherming van bossen en natuur. Na acht jaar kunnen we dat niet meer aanvaarden en wordt het tijd dat u begint op te leveren, dat u ervoor zorgt dat natuur en milieu in Vlaanderen vooruitgaan en dat het niet blijft bij uw virtuele modellen. Minister, ik moet eerlijk zeggen dat uw palmares in al die dossiers nefast en dramatisch is voor groen en bossen in Vlaanderen. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Marc Hendrickx aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de mensenrechtensituatie in Iran, in het bijzonder over de terdoodveroordeling van professor Ahmadreza Djalali

ACTUELE VRAAG van Katia Segers aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de mensenrechtensituatie in Iran, in het bijzonder over de terdoodveroordeling van professor Ahmadreza Djalali

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

Marc Hendrickx (N-VA): Minister-president, de Iraanse arts Djalali, specialist rampengeneeskunde en meerdere jaren gastprofessor aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB) – vandaar, denk ik, de betrokkenheid van mevrouw Katia Segers – zat anderhalf jaar in eenzame opsluiting in Iran. Nu blijkt hij ter dood veroordeeld te zijn wegens beweerdelijke spionage voor Israël.

Minister-president, u bent een van de eerste regeringsleiders geweest die de zaak ter harte nam. U hebt begin dit jaar de Iraanse ambassadeur ontboden. U hebt de Iraanse president aangeschreven. Ik weet dus dat u die zaak zeer nauw opvolgt. Wat is de stand van zaken? Hebt u er zicht op? Welke initiatieven gaat u ter zake nog ondernemen?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Ahmadreza Djalali is een spoedddokter. Hij is aan de VUB verbonden omdat hij daar een master-na-masteropleiding rampspoedgeneeskunde coördineert, samen met Italië en Zweden. Hij doet daar fantastisch werk.

Anderhalf jaar geleden werd hij uitgenodigd om te gaan spreken in zijn geboorteland Iran. Hij houdt nog zeer veel van dat land. Zijn ouders wonen daar. Hij werd daar, op weg naar zijn ouders, uit zijn auto geplukt en opgepakt. Hij heeft zeven maanden lang in een isoleercel gezeten, zonder bijstand van een advocaat en zonder contact met de buitenwereld. Ondertussen is, mede dankzij de diplomatieke inspanningen van uzelf, zijn regime wat verbeterd. Maar dit weekend kwam het nieuws dat hij ter dood veroordeeld is. Dat is natuurlijk afschuwelijk nieuws. Hij is vader van twee kleine kindjes.

Minister-president, ik weet dat u al veel deed. Het is ook niet gemakkelijk. Het proces werd gevoerd achter gesloten deuren. Er is geen schriftelijk verslag van. Zijn advocaat heeft het vonnis zelfs niet mogen zien. Hij heeft het eens mogen inkijken. Het is een moeilijke situatie om aan diplomatie te doen. Maar nu is de situatie zeer acuut. Welke acties hebt u sinds dit weekend ondernomen, samen met uw Zweedse collega of alleen? Welke acties gaat u nog verder ondernemen om Ahmadreza Djalali vrij te krijgen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, dank u voor uw betrokkenheid. Mijn informatie leert inderdaad dat professor Djalali helaas ter dood veroordeeld is op bewezen geachte beschuldigingen van spionage voor Israël. De informatie is ook dat de executie niet of nog niet zou worden uitgevoerd, en dat er een beroepsmogelijkheid is. Ik neem aan dat professor Djalali die beroepsmogelijkheid ook zal aanwenden. Hij is ondertussen opnieuw in hongerstaking gegaan.

Ik zie morgen al de Iraanse ambassadeur op mijn kabinet. Ik ga hem uitleg vragen. Er is mij destijds gegarandeerd dat er een recht op een eerlijk proces zou zijn. Ik ga nog eens beklemtonen hoe belangrijk voor ons en voor iedereen in heel Europa en de vrije wereld, het recht op een eerlijk proces is, met vrije keuze van advocaat. Het is pas de vierde advocaat die de keuze uitmaakte van Djalali die aanvaard is. Ook is er het recht op transparantie, op openbaarheid, wat in dezen niet is gebeurd. Ik wil ook heel sterk beklemtonen hoezeer wij, Vlaanderen, België, Europa tegen de doodstraf gekant zijn, een straf die wij niet aanvaarden. Ik ga er ook op wijzen dat er voor Iran veel aan gelegen is om goede banden met de Europese Unie te behouden. Op het moment dat president Trump dreigt met de opzegging van de 'nuclear deal' heeft de Europese Unie bij monde van de ministers van Buitenlandse Zaken op 16 oktober op de laatste raad van ministers van Buitenlandse Zaken unisono bevestigd dat Europa verder gaat voor de volledige implementatie van het nucleaire akkoord met Iran en dat Europa in dezen altijd opkomt voor de rechtsstaat, voor het recht op een eerlijk proces.

Ik zal zien welk antwoord ik krijg. Ik ga ook Mogherini aanschrijven. Ik vind dat de Europese Unie haar volle gewicht in de schaal moet werpen en zich om het lot van professor Djalali moet bekommeren. Het is een zaak die ons allemaal aanbelangt. Ik zal in elk geval met alle middelen waarover ik beschik, alles doen wat ik kan om tussen te komen, om te interveniëren en om te zorgen dat de principes van de rechtsstaat, die ons zo heilig zijn, gerespecteerd worden. (*Applaus bij de N-VA*)

Marc Hendrickx (N-VA): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het een zeer goede zaak dat u opnieuw de Iraanse ambassadeur ontboden hebt op uw kabinet. Ik vind het bijzonder lovenswaardig dat u Mogherini daar gaat op aanspreken, want ik denk dat het signaal vooral van hen moet komen. Tegelijkertijd denk ik dat het van belang is dat de alertheid die u aan de dag legt, betekenisvol kan zijn voor andere Europese regeringsleiders, want we moeten die zaak in de aandacht houden, waartoe Amnesty International trouwens heeft opgeroepen. Ik dank u voor de inspanningen ter zake.

Katia Segers (sp.a): Minister-president, hartelijk dank voor al uw diplomatieke inspanningen. We moeten alle kansen geven aan de diplomatie, dat is zeker en vast noodzakelijk. U hebt ontegensprekelijk onze steun daarvoor. De vrouw, de kindjes, zijn collega's rekenen allemaal op u.

Maar, minister-president, als de taal van de diplomatie niet begrepen blijkt te worden in Iran, dan gaan we een andere taal moeten spreken. Dan gaan we de taal van het geld moeten spreken. Ik heb begrepen dat er op 4 november een zakengroepsreis georganiseerd door Flanders Investment & Trade (FIT) vertrekt naar Iran – op de website staat 'naar het boomende Iran'. Dat vind ik weer cynisch. Wel, ik zou u willen oproepen om alvast die reis te annuleren. Op het moment dat een Zweeds-Iraanse prof, die in België werkt en die nota bene gespecialiseerd is in hoe ziekenhuizen te organiseren wanneer er zich een ramp voordoet, ter dood wordt veroordeeld, denk ik niet dat we gaan onderhandelen over de bouw van ziekenhuizen. Hoe reageert u daarop? (*Applaus bij de sp.a en Groen*)

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Dank aan de collega's voor de vraag en aan de minister-president voor het antwoord. Ook bij CD&V willen wij oproepen om alle kanalen aan te wenden, zoals u tot nu toe al gedaan hebt, om die doodstraf af te wenden, een straf die wij ook volledig verwerpen. Daarnaast vragen wij ook om te pleiten voor een eerlijk proces. U hebt gezegd dat u dat wilt aanklaarten bij de Europese Unie, bij buitenlandvertegenwoordiger Mogherini. Ik denk dat dat de enige weg is om te wegen. Ik volg eigenlijk wel uw redenering dat de manoeuvres die op geopolitiek vlak bezig zijn met een Trump, ons misschien een groter gewicht geven wegens de dreigende isolering van Iran. U hebt alvast onze steun om hier te pleiten voor een eerlijk proces.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Minister-president, reageren op onrecht in de wereld behoort, wat mij betreft, tot de internationale verantwoordelijkheid van Vlaanderen, zeker wanneer er een link is met Vlaanderen. En die is er hier, in verband met de heer Djalali, omdat hij deel uitmaakte van een onderzoeksgroep aan de VUB. We hebben trouwens via professor Van Berlaer heel wat informatie dat de wijze waarop de betrokkene behandeld wordt, absoluut onaanvaardbaar is.

Wat ons betreft, is inderdaad de rechtsstaat zoals wij ze begrijpen, fundamenteel. Het is dus goed dat u de ambassadeur ziet, maar er moet wel gevolg aan kunnen worden gegeven. Ik denk dat er twee mogelijkheden zijn. Vlaanderen, Europa, maar ook België: wij zullen ook in het federale parlement actie ondernemen, ten aanzien van de minister van Buitenlandse Zaken. Ik roep de collega's

van de politieke fracties hier op om dat ook te doen. We kunnen beter allemaal samen proberen om hierop te wegen.

Wat ten tweede de handelsmissie betreft, waar de collega naar verwijst, ben ik er niet van overtuigd dat de juiste strategie is om ze te annuleren. Misschien is de juiste strategie om die handelsmissie mee een diplomatiek karakter te geven, en het ter plaatse aan te kaarten. Het is een keuze tussen beide. Je kunt voor beide pleiten. Ik pleit persoonlijk voor het tweede. Minister-president, bent u bereid om dit soort diplomatieke karakter mee te geven aan die handelsmissie? Het zou een beetje vernieuwend zijn, maar het kan geen kwaad dat we zo nu en dan eens vernieuwen op diplomatiek vlak. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik merk dat er een grote eensgezindheid is in het parlement. Dat is goed. Dat is ook noodzakelijk. In die zin sluit ik mij gewoon aan bij de grote steun die er is voor de acties die de minister-president genomen heeft en nog zal nemen in de strijd voor een eerlijk proces voor professor Djalali.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik merk dat er parlamentsbreed een zeer grote betrokkenheid is bij deze aangelegenheid. Dat is ook een goede zaak. Zoals gezegd, is het belangrijk dat Vlaanderen dat aspect van de mensenrechten altijd naar voren schuift, in alle internationale betrekkingen, in ons internationaal optreden. Ik vind dat trouwens ook een taak van de Europese Unie. De Unie is een unie van waarden. Ze moet dat niet alleen binnen de Europese Unie doen, maar moet dat ook buitenlands doen. Ze is daar zelfs beter voor geplaatst dan de Verenigde Staten en andere grootmachten, precies ook omdat we geen enkele imperiale bedoeling hebben.

Collega Hendrickx, er zijn ook andere diplomatieke acties bezig. U weet dat er binnen de Europese Unie een afspraak is dat daar het voortouw wordt genomen door Zweden en Italië. Ik denk dat het ook goed is dat niet alle landen bilateraal ter plekke in Iran actie voeren en niet-gecoördineerd zouden gaan optreden. Maar dit gebeurt met volle steun van alle landen van de Europese Unie.

Collega's, ik ga – en dat is ook een antwoord op de vraag om de taal van het geld te laten spreken – alle mogelijke diplomatieke kanalen aanwenden. Ik denk dat het weinig zin zou hebben en ook geen effect zou hebben, als we die missie nu zouden annuleren. Ik moet er trouwens op wijzen dat er geen enkele minister is die meegaat, ook niet van Wallonië of Brussel. Het is puur een businessmissie, het zijn puur bedrijven die gaan. De gelegenheid zal zich dus ook niet voordoen.

U weet dat ik nooit nagelaten heb, als ik de kans heb, om in bilaterale contacten met de Iraanse overheid de klemtoon daarop te leggen. Ik vind dat we dat ook moeten blijven doen. Het komt er in eerste instantie op aan om alle aspecten die ik daarstraks beklemtoond heb, aan bod te laten komen. Ik had de indruk dat na de contacten die ik destijds gehad heb – dat is trouwens ook bevestigd door Amnesty International – dat er toen een, weliswaar lichte, verbetering ingetreden is in het lot van professor Djalali. Hij zat in isolement, hij onderging allerlei heel zware beperkingen op zijn vrijheid. Daar is toen enig soelaas in gekomen.

Niettemin zijn we nu hiermee geconfronteerd. Ik ga de taal van de diplomatie en de onderhandeling laten spelen, ook als Vlaanderen morgen zou zeggen dat er geen economische missie wordt meegestuurd. Ik moet u zeggen dat er Europese landen zijn die elke maand twee, drie missies sturen. Onze handel met Iran is zeer bescheiden. Die groeit weliswaar, maar dat is in de totaliteit heel beperkt. Ik geloof erin dat we precies die contacten, ook die commerciële contacten, ook die nood die zij hebben aan investeringen en technologie, moeten gebruiken om druk uit te oefenen om tot een oplossing te komen met respect voor de mensenrechten.

Ik herhaal dat Vlaanderen een kleine speler is, en we zullen onze verantwoordelijkheid nemen. In dezen moet de Europese Unie haar volle gewicht in de schaal werpen. De Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, Mogherini, kan spreken namens een economische macht van 500 miljoen mensen, die publiek en officieel zegt dat we voortgaan met de détente en dat we geloven in de 'nuclear deal'. We willen dat die afspraken verder geïmplementeerd worden. Dit zijn bijzonder krachtige argumenten om te ontwikkelen. Laten we op dat spoor voortgaan en hopen dat we succes boeken.

Marc Hendrickx (N-VA): Ik heb geen vragen of opmerkingen ten aanzien van wat de minister-president heeft gezegd. Ik kan geenszins akkoord gaan met wat collega Segers stelt, namelijk dat we die FIT-missie zouden moeten aangrijpen en overwegen om al dan niet te gaan. Ik volg de heer Daems en de minister-president, die zeggen dat we de business-to-businesscontacten – want meer is het niet en het heeft geen officieel karakter – moeten aanwenden om zo deze situatie opnieuw op het voorplan te plaatsen.

Katia Segers (sp.a): Minister-president, in elke omstandigheid is dialoog het beste, of die nu tussen economische of diplomatieke partners plaatsvindt. Toch denk ik dat het zeer ongelukkig is om deze missie naar 'booming Iran' nu te laten vertrekken op het moment dat de doodstraf professor Djalali boven het hoofd hangt of misschien snel wordt uitgesproken. Daar willen we nog niet van uitgaan, want we willen dat hij vrijkomt.

Bovendien is het belangrijk om in alle contacten met Iran en in alle acties die we in Iran ondernemen, steeds de mensenrechten en de specifieke situatie van professor Djalali aan te kaarten. We willen u aankondigen dat we bezig zijn om daar kamerbreed een voorstel van resolutie over voor te bereiden, die we eerstdaags zullen indienen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Peter Van Rompuy aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de aanpassing van de Europese detacheringsregels als maatregel tegen sociale dumping en de gevolgen voor de Vlaamse arbeidsmarkt

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister-president Bourgeois.

De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Minister-president, enkele dagen geleden heeft de Europese Raad op voorstel van Europees Commissaris Thyssen een hervorming van de richtlijn betreffende de detachering doorgevoerd. Het meest bekende fenomeen inzake detachering zijn de Oost-Europeanen die hier komen werken in de bouw. Het zijn vooral hooggeschoolde Nederlanders die via dat systeem naar hier komen en er zijn ook duizenden Vlamingen die op die manier in de rest van Europa werken. Het grote pijnpunt op dat vlak is dat wie hier komt werken, hier kan worden tewerkgesteld aan het minimumloon. Dat verandert door deze hervorming. Wie hier komt werken en hetzelfde werk doet als de lokale werknemers, krijgt daarvoor voortaan een gelijk loon. Die hervorming is belangrijk omdat ze de neerwaartse druk op de lonen uitschakelt. Het enige aspect dat daarin hetzelfde blijft als vroeger, is dat men de sociale en fiscale lasten blijft betalen in het land van herkomst. Om daar iets aan te doen heeft deze hervorming aan de regelgeving toegevoegd dat zij die hier tijdelijk komen werken via detachering, dat slechts twaalf maanden kunnen doen. Daar is ook aan toegevoegd dat de strijd tegen de fraude, de belangrijkste issue in deze materie, zal worden opgevoerd. Er wordt een Europese arbeidsautoriteit opgericht en er zal een betere uitwisseling van controle gegevens komen over wat er allemaal uitbetaald wordt. Alles

samen zijn dit heel belangrijke stappen vooruit in de strijd tegen sociale dumping en tegen deloyale concurrentie.

Mijn vraag is dus om deze zaken zo snel mogelijk om te zetten in Vlaamse en federale wetgeving. Wat kan de impact hiervan zijn op de Vlaamse arbeidsmarkt?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Er is inderdaad een heel positieve stap gezet: gelijk loon voor gelijk werk op dezelfde plaats. Dat staat ook zo ingeschreven in onze visie op de Europese Unie. Wat België betreft zal dit op korte termijn minder effect hebben omdat bij ons de minimumlonen al niet toegepast worden maar wel de sectorale akkoorden. De Confederatie Bouw heeft dat trouwens ook beklemtoond.

Het is ook belangrijk, zoals u beklemtoont, dat de detacheringstermijn beperkt wordt tot 12 maanden, een termijn die weliswaar gemotiveerd verlengbaar is tot 18 maanden. Ik wijs erop dat de triloog daarover nog plaats moet hebben, onder andere met het Europees Parlement, dat aanvaard heeft om 24 maanden te nemen in plaats van 12 maanden. De triloog zal worden gevoerd.

Er moeten nog stappen worden gezet. U hebt er al op gewezen. Voor mij is een zeer belangrijke stap, die ook in de EU-visie staat die we hebben aanvaard, dat de sociaalezekerheidsrechten betaald worden in het land waar wordt gewerkt, want dat is natuurlijk hetgeen wat de ongelijke concurrentie het sterkst maakt.

Een ander belangrijk punt is dat er een regeling komt voor transport, want de transportsector zit niet in wat hier vastligt. Tot slot is het belangrijk dat er een efficiënte handhaving komt. Daartoe moet de Handhavingsrichtlijn worden goedgekeurd.

We gaan uiteraard op dat moment zo snel mogelijk meewerken aan de omzetting van de richtlijn. Ik wijs erop dat er nu al afgesproken is dat er drie jaar tijd is om de richtlijn om te zetten, wat meer is dan normaal, en dat er daarna nog eens een jaar volgt vooraleer de richtlijn in werking treedt. Het zal dus nog wat voeten in de aarde hebben.

Wat mij betreft, hoop ik dat de andere drie belangrijke stappen ook kunnen worden gezet, maar de principiële beslissing die is genomen, is van zeer veel belang.

Peter Van Rompuy (CD&V): Het is zeer positief dat de minister-president aankondigt dat Vlaanderen alles zal doen om deze richtlijn zo snel mogelijk om te zetten. Dat is in het belang van onze werkgevers en onze werknemers. Dit is een belangrijke stap. Daarmee zijn niet alle stappen gezet. Er zijn nog grote uitdagingen. Er is nog één belangrijk pijnpunt, namelijk de transportsector. Ik heb in dat verband een voorstel klaar om de data van de kilometerheffing te gebruiken in de strijd tegen de sociale fraude. Dat is nu bij de privacycommissie. Ik hoop dat we ook daarvoor op de steun van de regering zullen kunnen rekenen om daar iets aan te doen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): De verstrenging van de detacheringsregels is zonder twijfel een stap in de goede richting – volgens sommigen een kleine stap, volgens anderen een keerpunt – in de strijd tegen de sociale dumping. Los van de graad van enthousiasme, is de essentie dat we binnen Europa geen sociale dumping tolereren. We moeten ons ook hoeden: de uitdaging is om het kind niet met het badwater weg te gooien, want het vrij verkeer van goederen, diensten en personen is intrinsiek een goede zaak voor onze economische welvaart, onze groei en onze individuele vrijheid, zeker ook in Vlaanderen. Dat neemt natuurlijk niet weg dat we misbruiken en uitwassen kordaat moeten aanpakken, bij voorkeur met duidelijke en eenvoudige regels. Uitgerekend in onze open economie is de impact van de

detachering zeer tastbaar, zeker in de Vlaamse bouwsector en de transportsector. Daarvoor dienen de ministers van Transport, zoals reeds aangehaald, een aparte regeling uit te werken. Ik wou er bijzondere aandacht voor vragen om daar zeker vanuit Vlaanderen aan mee te werken en de nodige input te geven.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister-president, u hebt zelf aangegeven dat het Europese akkoord wat de loonsvoorwaarden betreft, bevestigt wat vandaag al geldt in ons land. Dat klopt. Er zijn twee belangrijke pijnpunten: de transportsector is nog niet gevat en de socialezekerheidsbijdragen zijn nog niet geregeld. Daarover deel ik uw mening.

De omzetting van die issues is federale bevoegdheid. Maar er is wel een belangrijke Vlaamse bevoegdheid als het gaat over de aanpak van sociale dumping, namelijk het groeiend aantal arbeidskaarten in het kader van de economische migratie. We zien daar een stijging. We zien ook dat de controle op dat vlak niet helemaal sluitend is. Mijn vraag is: bent u bereid om ook op dat vlak de handhaving te verscherpen? We moeten er bij de toekenning van de arbeidskaarten over waken dat de arbeidsvoorwaarden worden gerespecteerd. Er zijn steeds meer signalen dat dat bijvoorbeeld met de Indiase IT-werkers, de Chinese kenniswerkers en dies meer onvoldoende gebeurt.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Een van de mooiste zaken aan de Europese Unie is het vrij verkeer van personen. Je kunt jezelf vrij bewegen om ergens te gaan wonen, te gaan studeren, te gaan werken. Dat heeft altijd het risico op sociale dumping met zich meegebracht. De stap die nu is gezet, is een goede stap. Elke stap vooruit in de strijd tegen sociale dumping is een goede zet. Dit is een positieve stap. De risico's of de minpunten hebben jullie zelf al aangegeven: de transportsector, de sociale zekerheid, maar wat ons betreft ook de termijn van 6 maanden. 12 maanden, verlenging tot 18 en zelfs 24 maanden ... voor ons is dat te lang. 6 maanden is goed. Alles wat langer is, is voor ons een werknemer in een ander land, maar dat is natuurlijk een andere discussie.

Minister-president, het is van cruciaal belang dat Vlaanderen goed samenwerkt met het federale niveau waar de meeste beslissingen zullen worden genomen. In het verleden hebben we jammer genoeg gezien dat minister Muyters en minister Peeters niet altijd een goede verstandhouding en communicatie hadden. Mijn vraag aan minister Muyters zou geweest zijn en mijn vraag aan u is of er al concrete stappen zijn vastgelegd om in communicatie samen te zitten met minister Peeters en samen na te denken over en samen te werken aan de effecten op Vlaams niveau.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Dit heeft natuurlijk niets te maken met het vrij verkeer van personen, maar alles met het vrij verkeer van diensten, wat toch wel een verschil is. Ik denk dat er een zaak is waar we het allemaal over eens zijn, namelijk dat dit veel te lang heeft geduurd. Als het lang duurt om een akkoord te bereiken, zijn we ook al sneller tevreden met dat akkoord.

Dit is een heel dubbel verhaal. Enerzijds zijn we absoluut tevreden dat er een akkoord is. Detachering is heel belangrijk, ook in Vlaanderen, om die tekorten op onze arbeidsmarkt tijdelijk te kunnen aanvullen. Anderzijds willen wij de misbruiken en de oneerlijke concurrentie er uitgooien, en daar denk ik dat de Europese Commissie toch een aantal kansen heeft gemist om onze Vlaamse jobs te beschermen. We hebben ook de reactie gezien van de sectoren, met name zeker de zogeheten

risicosectoren als de bouw en het transport. Zij hebben aangegeven dat er op korte termijn zeer weinig zal veranderen. Dat loonkostverschil blijft even groot, er wordt weinig gedaan met betrekking tot de arbeidsomstandigheden, transport is nog niet eens meegenomen. En er zijn nog altijd heel wat ontwijkmogelijkheden.

Ik denk dat dit een zeer goede eerste stap is, daar zijn we het allemaal over eens, maar wanneer de Europese Commissie op dit punt haar geloofwaardigheid volledig wil terugwinnen, zal ze dringend een volgende stap moeten zetten. We hopen dat daar meer ambitie aan de dag wordt gelegd om die Vlaamse jobs effectief veilig te stellen.

Minister-president Geert Bourgeois: Er zijn heel wat mensen die beklemtonen hoe belangrijk het is om vrij verkeer te hebben, ik denk ook dat niemand in de Europese Unie daar wil aan tornen. Dat is een belangrijke verworvenheid. Anderzijds wil niemand sociale dumping. Heel wat mensen in de bouwsector en in de transportsector hebben daardoor hun werk verloren. Dat is een van de redenen voor de onvrede ten aanzien van de Europese Unie: men verzet zich niet tegen de principes, maar men kan niet aanvaarden, en terecht, dat er andere mensen komen op dezelfde plaats die hetzelfde werk doen tegen andere voorwaarden, dat dit jobs verdrijft en mensen naar de werkloosheid duwt. Deze situatie doet zich momenteel voor in de bouwsector, in de transportsector en ook in andere sectoren. Het principe van vrij verkeer moet worden behouden, maar de Unie moet haar burgers beschermen en zorgen voor een gelijk speelveld. Daartoe moeten nog bijkomende stappen worden gezet.

Ik denk niet dat er enige frictie zal zijn tussen het federale en het Vlaamse niveau, we willen allebei dezelfde richting uitgaan en we zeggen allebei dat de sociale zekerheid van het land van tewerkstelling van toepassing moet kunnen worden gemaakt. Zo niet, heeft men geen gelijk speelveld. Er moet ook een goede handhaving komen, staatssecretaris De Backer heeft daar trouwens al bilaterale akkoorden voor gesloten in afwachting van het volledig uitwerken van een Europees initiatief. Er is een bilateraal akkoord met Portugal, met Slowakije en uiteraard met de buurlanden.

Wat de transportsector betreft, komt er een bijzondere wet. Dat zal technisch digitaal een moeilijk zaak zijn omdat de mensen uit de transportsector meestal werken op diverse plaatsen. Meestal gaat het over internationaal transport waarbij men vier, vijf, zes landen aandoet.

Dit is een belangrijke stap die moet worden voortgezet. Ik hoop dat daar een consensus over bestaat. Ik zie geen enkel probleem in de omzetting van die richtlijn, dat spoort volledig met de EU-visie die wij hebben goedgekeurd: gelijk loon voor gelijk werk op dezelfde plaats. We willen ook dat de sociale zekerheid geldt van het land waar wordt gewerkt. We zullen daar vaart achter zetten.

Nu moet nog een triloog plaatsvinden. Het Europees Parlement had detachering niet tot 12 maanden beperkt maar tot 24 maanden. Die triloog moet nog plaatsvinden vooraleer dit een definitieve beslissing is. Ik wijs er ook op dat in het concept dat nu is afgesproken, een tijdspanne wordt gelaten van 3 jaar voor de omzetting van de richtlijn en daarna nog eens 1 jaar vooraleer de richtlijn in werking treedt, mede ingegeven door de complexiteit. Iedereen weet dat dit een zeer gevoelige materie is, ook op het niveau van diverse lidstaten. Ik kan me inbeelden dat die lange termijn ook mede het resultaat is van de reticentie die er bestaat bij een aantal landen.

Peter Van Rompuy (CD&V): Toen commissaris Thyssen dit voorstel deed, iets meer dan een jaar geleden, stond er in de media dat dat nooit zou lukken, dat Oost-Europa dat zou blokkeren, dat Europa niet in staat is om hervormingen te doen op dat vlak. Het is tóch gelukt. Het is deze week toch gelukt. Het is waar dat men niet alles in één keer heeft kunnen waarmaken. Collega Diependaele, u stelt voor om nog verder te gaan. Wat dat betreft, hebt u onze volledige steun, maar de grootste dwarsligger zit natuurlijk in uw Europese fractie. Het zijn de Polen van Kaczynski die het meeste tegenhouden. Als u hen ervan zou kunnen overtuigen om

nog verder te gaan, dan denk ik dat we dit project kunnen afmaken en nog een stap verder kunnen zetten in de strijd tegen de sociale dumping en de deloyale concurrentie. *(Opmerkingen van Matthias Diependaele. Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Anke Van dermeersch aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het toenemend aantal schoolactiviteiten waarbij mannen en vrouwen worden gescheiden

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Voorzitter, het is inderdaad zo dat in steeds meer scholen in Vlaanderen blijkbaar activiteiten voor mama's en papa's gescheiden worden georganiseerd, zogenaamd om de drempel voor ouders met een migratieachtergrond te verlagen. In gewone mensentaal betekent dat gewoon dat er ouders zijn die moslim zijn en die de strikte scheiding tussen mannen en vrouwen volgens de fundamentalistische islam willen toepassen hier in Vlaanderen, in onze samenleving. Zo mogen er bijvoorbeeld in Antwerpen, waar ik vandaan kom, enkel moeders komen naar een bepaalde activiteit in een school waarbij er fruit moet worden gesneden. In Gent is er een school die het heeft gepresteerd om turnlessen te organiseren waar enkele mama's welkom waren, en in het Kortrijkse was er ook een praatgroep enkel voor moeders. Vaders waren niet toegelaten.

Het organiseren van gescheiden activiteiten op basis van gender, dus mama's of papa's, is compleet in strijd met het Antidiscriminatiedecreet dat hier ooit door de plenaire vergadering is goedgekeurd. Het is trouwens ook strijdig met onze Europese waarden: de gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen is een van de fundamenteën daarvan. Dat zou dus centraal moeten worden gesteld in onze samenleving.

Minister, welke initiatieven zult u dus nemen om in te gaan tegen deze grove schending en de kwalijke evolutie die dit toch is, met een ingaan tegen en een strijdig zijn met de antidiscriminatiewetgeving?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u voor deze bijzonder interessante vraag. Er moet me eigenlijk eerst iets van het hart. Ik ben een beetje verward omdat net u deze vraag aan mij stelt. Uw voorzitter heeft in een boek nog niet zo lang geleden zeer expliciet gepleit om in de toekomst weer scholen mogelijk te maken met alleen maar jongens of alleen maar meisjes. Dan is mijn vraag: wat komt u hier eigenlijk doen met deze vraag? *(Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a en Groen)*

Ik stel voor dat u dat boek van Tom Van Grieken nog eens leest. Op bladzijde 265 vraagt hij dat men dat weer mogelijk zou maken. Ik veronderstel echter dat u het boek nog niet hebt gelezen. *(Gelach)*

Collega's, de problematiek is evenwel bijzonder relevant. We hebben in dit parlement al gediscussieerd over ouderbetrokkenheid. Ik vind ouderbetrokkenheid zeer cruciaal. Dat heeft een enorme invloed op schoolse prestaties. Elke school in Vlaanderen moet daarin investeren, via de ouderraad, via het schoolbestuur, via oudercontacten. Laat me ook duidelijk zijn: het kan níet dat er op basis van geslacht mensen niet mogen komen. Dat is absoluut verboden. Formele participatie staat open voor mannen en voor vrouwen. Betrokkenheid is ook geen mamazaak. Betrokkenheid is een zaak van mama's en van papa's, van beiden, en liefst zo veel mogelijk als het enigszins kan, zonder onderscheid. Het doel, het ideaal is een gelijkwaardige participatie van mannen en vrouwen, ook als het gaat over de schoolse sfeer waarin kinderen groot worden. Dat is eigen aan onze samenleving.

Als kranten dus zouden koppen dat in bepaalde scholen mannen niet welkom zijn, dan is dat absoluut 'not done'. Dat kan niet.

Het artikel is evenwel veel genuanceerder. Het gaat om activiteiten in de informele sfeer. Een aantal scholen die ouders de eerste stap naar de betrokkenheid van moeders of vaders willen laten zetten, vinden soms dat ze initiatieven moeten nemen. Een van die initiatieven bestaat uit een Zumba-les voor de vrouwen. Nadien blijven die vrouwen om fruit te snijden, en zo krijgt de school contact met de moeders.

Ik vind dit niet de ideale wereld. Eigenlijk vind ik dat een Zumba-les en zeker het snijden van fruit zowel voor moeders als voor vaders zou moeten openstaan. Ik zou dat minder goed kunnen dan mijn echtgenoot. De nuance die wordt gemaakt, luidt dat dit een goede manier kan zijn als het een brug naar vertrouwen is.

Ik heb het niet altijd eens met de heer Loobuyck, de moraalfilosoof, maar ik vind dat hij terecht de brug maakt. Indien het een opstap is om tot gelijkwaardigheid te komen en niet voor een lange periode geldt, moet dit in sommige omstandigheden misschien wel kunnen. Het is zeker geen wenselijke situatie. Dat is mijn houding ten aanzien van dit dossier. Volgens mij stellen de meeste, zo niet bijna alle scholen in Vlaanderen al hun activiteiten open voor moeders en vaders. Ik hoop absoluut dat dit in de toekomst zo zal blijven.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Minister, u erkent dus dat er een antidiscriminatiwet bestaat. Artikel 20, punt 8, van die wet stelt duidelijk dat er in de overheids- en particuliere sectoren niet mag worden gediscrimineerd met betrekking tot het toegang verlenen aan of laten deelnemen door personen aan sociale of culturele activiteiten die buiten de privésfeer vallen.

De activiteiten in die scholen zijn, met andere woorden, informeel, maar vallen wel onder de toepassing van artikel 20, punt 8. Als minister van Onderwijs is het uw taak om ervoor te zorgen dat in onze scholen niet wordt toegelaten dat activiteiten gescheiden volgens gender kunnen plaatsvinden. U zult niet meer mensen naar de scholen lokken. U zult niet meer gelijkwaardigheid bekomen. Wat u in die scholen zult bereiken, is dat daar gewoon de sharia wordt toegepast en dat vrouwen altijd van mannen zullen worden gescheiden. Op die manier werkt u mee aan de islamisering van onze samenleving.

Minister, u mag dat niet toelaten. U moet optreden op basis van artikel 20 van de antidiscriminatiwetgeving. U weet zeer goed dat wat in die scholen gebeurt niet toegelaten is.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, het is problematisch dat we moeten nadenken over manieren om ouders naar een school te krijgen. Op basis van bepaalde overtuigingen willen of mogen vrouwen niet aanwezig zijn. Hun echtgenoten hebben daar een probleem mee als er ook andere mannen aanwezig zijn. Dat is problematisch.

Minister, ik ben het eens met u en met de heer Loobuyck. We moeten nagaan op welke wijze we die mensen naar de school kunnen krijgen en een brug tussen de school en de ouders kunnen vormen. De realiteit is dat veel jongeren ten gevolge van het beperkte oudertoezicht met betrekking tot de school en van het beperkte contact tussen de ouders en de school een achterstand oplopen die nadien, jammer genoeg, niet altijd meer wordt goedgeemaakt. We moeten dan ook zorgen voor een brug tussen de ouders en de school.

Indien dit een opstap kan vormen, ga ik ermee akkoord. Dit betekent echter dat we het als een opstap moeten zien. We moeten een plan hebben om ervoor te zorgen

dat we voorbij die verschillen kunnen gaan. Heeft de Vlaamse overheid een plan om de volgende stap te zetten in plaats van te verglijden in aparte onderdelen? Wat jongeren betreft, doen we dat al met betrekking tot andere zaken. Dat is problematisch.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Voorzitter, als scholen nadenken over de participatie van ouders in de opvoeding van hun kinderen kunnen we dat enkel toejuichen. We leven in een maatschappij waarin er zeer veel plaats is voor alle mensen die bereid zijn onze waarden en normen te delen. Dat gendergelijkheid de sleutel tot democratie is, staat volgens ook buiten de discussie. Voor een gezin waarvan, bijvoorbeeld, twee vaders deel uitmaken, zou het hier aangehaalde voorbeeld echter al een groot probleem vormen.

Indien een opstapje moet worden gemaakt om bepaalde mensen dichterbij de school krijgen en indien het overgangsmaatregel van tijdelijke aard betreft, kunnen we hier volgens mij nog wel enig begrip voor opbrengen. Het is echter belangrijk dat we in de communicatie zeker opnemen dat het om een tijdelijke maatregel moet gaan. We mogen van dit opstapje zeker geen algemene trend maken.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb hier twee keer dezelfde tussenkomst gehoord, die helemaal in de lijn ligt van wat ik heb gezegd. Mijnheer De Gucht, ik wil nog eens herhalen dat er wat mij betreft maar één doel is, en dat is totale gelijkheid en laat iedereen toe voor alle zaken.

Vandaag zie ik in onze samenleving dat er fitnesscentra zijn alleen voor mannen of alleen voor vrouwen. Er zijn ook wel verschillen aan het groeien. In een schoolse context en zeker waar we kinderen laten opgroeien, moet er een totale gelijkwaardigheid zijn en kun je ouders nooit uitsluiten.

Dit jaar staat de voorleesweek in het teken van de voorleespapa's. Dat is omdat men net meer papa's naar de scholen wil halen. Op zich is dat een goed initiatief, want een papa kan even goed ... Collega Diependaele, ik denk dat u zeer goed kunt voorlezen, maar u kunt ook andere dingen dan voorlezen goed. Waarom organiseert men een voorleesweek in het teken van de voorleespapa's? Dat is omdat men net meer mannen naar de scholen wil halen. Er worden veel initiatieven genomen. Als ik een keuze moet maken tussen niks van contacten of wel contacten, dan kies ik voor contacten.

In het artikel viel mij ook op dat er een brugfiguur was uit Gent die zei: eenmaal je vertrouwen hebt, kun je heel veel realiseren. Dat, collega Celis, is de weg die we moeten bewandelen. Via vertrouwen komen tot een totaal respect – dat zeg ik ook tegen u, collega Van dermeersch –, een totaal respect van onze normen en waarden. Bij onze normen en waarden hoort geen scheiding tussen jongens en meisjes op school. Scholen zijn gemengd, en dat zal in de toekomst zo blijven. *(Applaus bij de meerderheid)*

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Er kan leuk worden gedaan over papa's die voorlezen enzovoort, maar één ding is duidelijk: ik begrijp dat ouders moeten participeren in scholen en dat ervoor moet worden gewerkt om hen naar school te krijgen. Mensen moeten participeren aan een samenleving. Wat ik zie, is dat een deel van de samenleving dat niet wenst te doen en toch nog regels doordrukt waarbij gelijkwaardigheid tussen man en vrouw wordt geschonden en vrouwen en mannen worden gescheiden.

Minister, nu mag er veel gebeuren, maar er wordt niet gemarchandeerd met fundamentalistische moslims, om participatie in scholen te krijgen, over zulke fundamentele waarden als de gelijkwaardigheid van man en vrouw. Ik eis dan ook dat u optreedt tegen zulke evenementen die plaatsvinden in onze Vlaamse scholen.

Minister, scholen zijn via onze kinderen bij uitstek plaatsen waar de volgende generatie wordt gevormd, waar de samenleving vorm wordt gegeven. Als we u laten

doen, dan zullen vrouwen daar een aparte plaats in hebben, en mannen een aparte plaats. Ik weiger plat op de buik te gaan voor de islam, zoals u dat doet. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Voorzitter, ik heb twee keer het woord gevraagd voor een persoonlijk feit.

De voorzitter: Neen, u weet dat ik heel selectief ben in het toepassen van een persoonlijk feit. Het is niet omdat uw naam hier wordt genoemd, dat dat een persoonlijk feit is. (*Opmerkingen van Stefaan Sintobin*)

Mijnheer Sintobin, ik heb van u geen lessen te ontvangen. Ik ben heel selectief in het toepassen van een persoonlijk feit. In de negen of tien jaar dat ik hier zit, is het misschien twee keer toegepast. (*Opmerkingen*)

Ik zal het u laten zien.

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de stand van zaken van het Renovatiepact

ACTUELE VRAAG van Jelle Engelbosch aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de evolutie van het aantal energie-efficiëntieverhogende renovaties

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik wil enkele vaststellingen met u meegeven. Een, Vlaanderen kampt met een heel verouderd woningenbestand. 58 procent van onze woningen dateert van voor het jaar 1970. Twee, Vlaanderen kent ook een zeer lage renovatiegraad. De Vlaming geeft te kennen op korte termijn niet over te gaan tot renovatie na aankoop van een woning.

Op basis van die vaststellingen werd drie jaar geleden het Renovatiepact gelanceerd met tal van woonactoren en organisaties en verenigingen.

Er werden werkgroepen opgericht. Er werden werven en hefboomacties gelanceerd om complete voorstellen uit te werken. Zo was er onder meer sprake van een renovatie-advies dat zou worden opgemaakt. Er was sprake van een vernieuwd energieprestatiecertificaat (EPC) enzovoort.

Collega's, we zijn drie jaar later. Drie jaar geleden werd het Renovatiepact gelanceerd. Jammer genoeg moeten we vaststellen dat er geen trendbreuk is in Vlaanderen op het vlak van renovatie.

Minister, wat is de laatste stand van zaken over het Renovatiepact?

De voorzitter: De heer Engelbosh heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, uit cijfers blijkt dat het aantal bouwvergunningen voor nieuwbouw en ook voor vergunningsplichtige renovaties, waar we toch wel heel wat isolatienormen hebben opgelegd, sinds 2006 in dalende lijn is. Dat zegt uiteraard niet alles. En we mogen ook niet concluderen dat er daardoor helemaal niet meer gerenoveerd wordt. Maar we stellen toch wel vast dat ook uit de studie van het Steunpunt Wonen blijkt dat er heel wat noodkopers zijn, 119.000 meer bepaald. Zij kopen een woning, maar hebben dan niet meer de financiële middelen om die woning ook nog te renoveren of energetisch te renoveren.

Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat we die klimaatdoelstellingen zeker willen halen. Maar dan moeten we wel voldoende energetisch renoveren.

Ik denk dat de energiepremies een betere barometer zijn dan het aantal afgeleverde bouwvergunningen. Want natuurlijk is het zo dat men voor een energiepremie en voor het doorvoeren van energetische renovaties niet vaak of niet altijd een bouwvergunning moet aanvragen. Mijn verontruste vraag is: is de trend van het aantal bouwvergunningen ook merkbaar in het aantal afgeleverde energiepremies? Want dat zou toch wel een slecht signaal zijn.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, ik dank u voor uw vragen.

Eerst en vooral, wat betreft de energetische renovatie, is het inderdaad zo, mijnheer Engelbosch, dat er voor de meeste energetische renovaties geen bouwvergunning nodig is. Wie geen premie of bouwvergunning aanvraagt, staat dan ook niet in onze statistieken. Een totaalbeeld geven is dus ook zeker niet evident.

De EPB-plichtige (energieprestatie en binnenklimaat) renovaties bestaan pas sinds 2015. Die cijfers tonen een positieve evolutie. In 2015 waren er 646 startverklaringen, in 2016 2282 en in 2017 2263. We gaan voor 2017 waarschijnlijk boven de 2500 startverklaringen komen. Het aantal stijgt duidelijk licht, blijkbaar in tegenstelling tot de bouwaanvragen.

Het aantal energiepremies is de laatste jaren wel gestagneerd, maar zit nog altijd op een vrij behoorlijk niveau. Zonder al te veel in cijfers te vervallen: voor dakisolatie is er in 2016 een lichte daling ten opzichte van 2015, maar nog altijd meer dan 10.000 premies hoger dan in 2014. En voor glasisolatie geldt hetzelfde. De cijfers voor 2017 lijken dus in dezelfde lijn te liggen. September was een topmaand. Maar in totaal lijken we af te stevenen op minder premies dan het jaar voordien.

We moeten natuurlijk wel rekening houden met het feit dat we hebben aangekondigd dat we de energieleningen gingen veranderen. Dat kan ook hebben meegespeeld in de vertraging. Maar zoals het er nu naar uitziet, zouden we kunnen landen op een 15 procent minder. Uiteraard moeten we altijd het laatste kwartaal afwachten. Het feit dat op 1 oktober de nieuwe energieleningen van start zijn gegaan, kan daar een groot verschil maken.

We moeten toch wel durven te erkennen dat de laatste sprong altijd de moeilijkste is. Ondertussen, volgens de cijfers die ik gekregen heb, beschikt 85 procent van de Vlamingen over dakisolatie. Het wordt dus alsmaar moeilijker om de laatste mensen te overtuigen om het te doen.

Maar we blijven uiteraard niet bij de pakken zitten, want zo kent u mij niet. Sinds dit jaar is er een totale renovatiebonus. Er is ook een burenpremie. Is het niet waar, voorzitter? Ja, toch?

Wat de enquête betreft, onthoud ik dat negen van de tien mensen in Vlaanderen energiebesparing heel belangrijk vindt. Maar heel weinig mensen zijn er op dit moment mee bezig. En heel weinig mensen, slechts vier op tien, plannen echt werken. Men vindt het dus geen prioriteit of men denkt dat het te duur is. Daarom hebben we trouwens de energielening.

Mevrouw Taeldeman, wat het Renovatiepact betreft, is er recent overleg geweest tussen mijn kabinet, het kabinet van minister Schauvliege en het kabinet van minister Homans. Wij – het team Tommelein-Schauvliege-Homans, een team dat trouwens niet stuk kan – zullen binnenkort samen een stand van zaken geven

aan de regering. Het is de bedoeling om een langetermijnbeleid uit te werken en duidelijkheid te geven aan iedereen die wil verbouwen.

De woningpas is bijna klaar. Vanaf het voorjaar 2019 zullen we hem voorstellen aan het publiek. Iedere burger zal via een internetloket beschikken over alle attesten van zijn woning die wij als Vlaamse overheid in het bezit hebben. We gaan ook het EPC+ hervormen. Zo krijgt men een zicht op de nodige investeringen en de kostprijs.

Conclusie: er is inderdaad een stagnatie tot een lichte achteruitgang, maar zeker geen sprake van een stilval van energetische renovaties. Wat belangrijk blijft, is communiceren, stimuleren. Er is veel onwetendheid bij de burger. De Vlaming moet de premies beter kennen. Wat gaan we dus doen? Er is de campagne 'BENOveren'. Ik ga zelf de baan op. Ik reken op de bouwsector. Ik reken op de pers en uiteraard op u beiden die de vraag stelt en op het voltallige parlement om mij te helpen in de strijd voor meer energie-efficiënte woningen. *(Applaus bij Open Vld)*

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We kijken uit naar de resultaten die op korte termijn zult voorstellen aan de Vlaamse Regering. Ik hoop ook dat we dan zeker de terugkoppeling krijgen in de bevoegde commissie.

U hebt zelf tal van initiatieven opgesomd die dit jaar werden gelanceerd. Ik heb het over BENOveren, over de aangepaste energielening, over de burenpremie, over de totaalrenovatiebonus. Het zijn allemaal onderwerpen die de Vlaming jammer genoeg te weinig kent. Dat is gebleken uit de recente enquête van het Vlaams Energieagentschap.

Minister, ik geloof sterk in de kracht van lokale besturen die heel dicht staan bij de burger. Ik wou bij u polsen of u bijkomende kansen ziet om de krachten te bundelen met die lokale besturen om onze bevolking in te lichten over tal van initiatieven die worden uitgerold.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U zegt dat communiceren zeer belangrijk is en ik denk dat deze regering daar wel op inzet. We kennen allemaal het catchy jingletje van 'BENOveren, BENOveren' dat bijna alle dagen op televisie is. Ik denk dus dat er effectief wel wordt op ingezet.

Wat ik een beetje raar vind, is het verhaal van de energielening. Ik denk dat het een superinstrument is dat effectief nog veel te weinig bekend is bij de burger. Het zijn vaak net die mensen die er het meest nood aan hebben, de mensen met de laagste inkomens, die het minst op die communicatie stuiten. Ik denk dat u moet zoeken naar middelen om die mensen te bereiken. Die mensen moet duidelijk worden gemaakt dat men bijna dom moet zijn om het niet te doen. Als je de maandlast van de lening telt en wat je betaalt aan de energielening, dan gaat je dat, als je rekening houdt met de uitgespaarde energiekost, niet meer kosten. Ik zie het als een nuloperatie, en dat is een signaal dat nog niet voldoende bij de burgers terechtkomt.

Ik hoop dat u dat zeker meeneemt om daar meer op in te zetten, want ik denk dat de energielening een zeer goede tool is om net die mensen te bereiken die het moeilijk hebben om geld te vinden om te renoveren.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp.a): Minister, u hebt vorig jaar bij een soortgelijke discussie aangekondigd dat u voorstander bent van een regeling van 6 procent btw voor woningen die eigenlijk niet meer te renoveren zijn en die eigenlijk beter zouden worden gesloopt om in de plaats een energiezuinige woning te bouwen. U kondigde toen aan dat u dat zou bepleiten bij de Federale Regering.

Minister, ik denk dat we allemaal wel voorstander zijn van zo'n regeling die vandaag eigenlijk alleen van toepassing is in grote steden terwijl de bouwsector, heel terecht, aangeeft dat het niet-stedelijk gebied van Vlaanderen ook vol staat met woningen die niet meer te renoveren zijn.

Minister, hoe ver staat het met de vraag die u zou stellen aan de Federale Regering? Die regering heeft dezelfde samenstelling als de Vlaamse, dus vermoed ik dat u daar wel gehoor krijgt. Kunt u mij verslag doen van hoe ver het staat met die aangekondigde maatregel?

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister, vanuit Groen kunnen we het belang van renoveren alleen maar ondersteunen en bijtreden. Zes op tien woningen scoren vandaag ondermaats. Er moet dus schot in de zaak komen.

U hebt zelf al gezegd dat uit de REG-enquête blijkt dat te weinig Vlamingen weet hebben van de verschillende premies die bestaan. Ik wil in mijn betoog eigenlijk aansluiten bij de laatste opmerking van mevrouw Taeldeman dat krachten kunnen worden gebundeld met lokale besturen en dat daar nog een belangrijke hefboom ligt.

De stad Gent biedt bijvoorbeeld sinds 2015 gratis renovatiebegeleiding aan. Deze mensen helpen Vlamingen bij het zoeken naar aannemers, offertes, premies en dergelijke. Dat is nog een belangrijke hefboom waarop ingezet kan worden vanuit Vlaanderen. Als we het aantal energierenovaties willen doen toenemen, is het interessant om lokale besturen aan te moedigen tot zulke projecten. Bent u daar toe bereid? Hoe wilt u dat doen?

Minister Bart Tommelein: Het is een paar keer naar voren gekomen: de lokale besturen kunnen inderdaad een aanzienlijke rol spelen in het verhaal. Het is aan de burgemeesters, de schepenen, de gemeenteraadsleden en de plaatselijke partij-afdelingen om dat kenbaar te maken bij de mensen, en ik zie dat ook gebeuren. In mijn eigen stad zie ik folders van verschillende partijen passeren die de mensen aanmoedigen om dat te doen. Dat is een zeer goede zaak.

Wat betreft de bekendheid van de energielening: dat is inderdaad juist. U hebt groot gelijk, want we hebben inderdaad uitgerekend dat als iemand aan 0 procent een lening neemt over tien jaar, en hij dat investeert in energie-efficiëntie, zijn factuur dan met een groter bedrag daalt dan wat hij maandelijks moet terugbetalen. Dat betekent dat mensen die in een sociaal zwakkere positie zitten, dat perfect kunnen doen, en dat de argumentatie 'ik heb daar geen middelen voor' absoluut onjuist is. Ik reken daarvoor grotendeels op de energiehuizen.

Mevrouw Moerenhout, ik heb een zeer goed persoonlijk en professioneel contact met de bevoegde schepen van Gent, mevrouw Heyse. Ik zie haar regelmatig op het terrein. Wij werken daar samen aan. Dat betekent dat we de energiehuizen overal in het land stimuleren en een andere rol gegeven hebben, vooral een 'ontzorgingsrol'. De energiehuizen moeten mensen hierin begeleiden en de juiste adviezen geven. Vroeger waren zij voornamelijk bezig met het verstrekken van leningen, dat was ook nodig om hun werking te financieren. Dat hebben we aangepast, en de energiehuizen zijn heel tevreden over de rol die ze nu kunnen spelen in heel het verhaal van 'ontzorging'.

Wat betreft de samenwerking met de lokale besturen heb ik een zeer goed contact met de verantwoordelijke van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) die daar specifiek een rol speelt. Op donderdag 9 november heb ik een evenement Stroomversnelling om te evalueren waar we kunnen bijsturen en waar we kunnen versnellen. De vertegenwoordiger van de VVSG komt daar getuigen. We gaan samen uitleggen hoe we dit in de komende periode zullen aanpakken.

Mevrouw Hostekint, ik heb inderdaad al verscheidene malen aan de Federale Regering gevraagd om dat op te nemen. Dat is geen gemakkelijk probleem, omdat ook Europa daar zijn zeg in heeft. Europa bepaalt of er voor bepaalde zaken en verlaagd btw-tarief wordt toegekend. De federale minister heeft mij laten weten dat hij op dit moment geen initiatieven neemt omdat hij nog geen duidelijkheid heeft over de situatie van de 32 of 33 gemeenten die vandaag al zo'n verlaagd btw-tarief hebben. Ik zal daar binnenkort met Europees commissaris voor Energie Šefcovic zelf over spreken.

Maar ondertussen is de situatie zo dat in het federale parlement verschillende wetsvoorstellen van parlementsleden ingediend zijn om dat te verkrijgen. Ik heb het dus bij de federale minister aangekaart. Ik ben daar een voorstander van. Of dit nu in het kader van is van het ruimtelijk plan of van een verruiming, één ding is zeker: er staan in Vlaanderen heel wat woningen die beter kunnen worden afgebroken en heropgebouwd op een energetische manier. Dat zijn er verschillende honderdduizenden. Als Europa dat zou toestaan, dan zou dat een enorme stap vooruit zijn voor de energie-efficiëntie in ons land. Ik ga het bespreken met de Europees commissaris, bij het bezoek dat ik binnenkort aan hem breng. U weet dat wij hier op het Vlaamse niveau geen bevoegdheid hebben over het btw-tarief.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, iedereen is het erover eens hoe groot het belang is van die energiezuinigheid. Daarbovenop moet Vlaanderen zijn doelstellingen halen inzake klimaat en hernieuwbare energie.

Als ik zie hoeveel energie en hoeveel dynamiek u aan de dag legt om de Vlaming in de richting te duwen van zonnepanelen, dan verwacht ik van u dezelfde energie en dezelfde dynamiek om de Vlaming te stimuleren naar renovatie.

Mevrouw Hostekint, het is op initiatief van federaal parlements lid Griet Smaers van CD&V dat er een voorstel is ingediend in de Kamer voor de regelgeving van 6 procent voor sloop- en vervangbouw. We hopen natuurlijk op een grote meerderheid om dat voorstel in de Kamer goed te keuren. *(Applaus bij CD&V)*

Jelle Engelbosch (N-VA): Het is duidelijk dat er echt wel wordt ingezet op de energierenovaties. Niemand kan ontkennen dat deze regering er alle moeite voor doet om mensen aan het renoveren te krijgen. Als u zegt dat het team-Schauvliege-Homans-Tommelein zal samenzitten, dan stel ik voor dat men ook eens alle bestaande premies in Vlaanderen herbekijkt en op elkaar afstemt. We zitten met de renovatiepremie, met de verbetering- en aanpassingspremie en met de energiepremies. Men moet bijna boekhouder zijn om door het bos nog de bomen te zien en om te weten waar men recht op heeft. Sommige premies zijn inkomensgerelateerd, andere hangen dan weer af van de leeftijd van de woning. Heel veel mensen spreken mij erop aan dat ze niet meer weten hoe het moet. Het zou zeer nuttig zijn om de koppen eens bij elkaar te steken om te komen tot één premiegeheel, één stelsel zodat dit vanuit één loket naar de burger kan gebeuren. Vandaag kan men niet in aanmerking komen voor de ene premie waardoor men een andere premie moet aanvragen. Het dossier wordt ook nog steeds op papier teruggestuurd. Dat is niet meer van deze tijd.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van An Christiaens aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het Cultuurplan Limburg

ACTUELE VRAAG van Bert Moyaers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het nieuwe Cultuurplan Limburg

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Tommelein.

Mevrouw Christiaens heeft het woord.

An Christiaens (CD&V): Minister, wat betreft de verdeling van de cultuursubsidies is Limburg altijd een beetje een zorgenkind geweest. Minister Gatz heeft daarover in 2015 gezegd: "Bij de volgende verdelingsronde van de subsidies mag Limburg de trein echt niet missen."

De cultuursector in Limburg zat in een vicieuze cirkel. Men kreeg minder middelen en bijgevolg waren er minder dossiers en was er minder participatie. Men geraakte niet goed uit die vicieuze cirkel. Dat werd ruimschoots gecompenseerd door de provincie Limburg die altijd heel veel heeft geïnvesteerd in cultuur, maar de vrees bestond wat er zou gebeuren na januari 2016 na de overheveling van de bevoegdheden. Men vreesde in de culturele sector voor de gevolgen. Die vrees bleek terecht, want bij de eerstvolgende subsidieronde in juni 2016 kreeg Limburg slechts 2,5 procent van de Vlaamse culturele subsidies toegekend. Ook minister Gatz reageerde heel teleurgesteld op dat resultaat en kondigde twee maatregelen aan.

Ten eerste zou Z33 worden omgevormd tot een Vlaamse vzw waardoor de weg vrij lag naar een Vlaamse kunstinstelling, wat we in Limburg nog niet hadden. Dat traject loopt. Ten tweede zei de minister dat er een Limburgs cultuurplan zou worden uitgerold. Er zou een taskforce worden opgericht onder leiding van de gouverneur. Dat werd aangekondigd in de loop van 2016, maar het bleef daarover windstil tot begin deze week. Toen kondigde minister Gatz samen met de gedeputeerde van Cultuur van de provincie Limburg, het fameuze Cultuurplan Limburg aan. Er wordt in 3,6 miljoen euro voorzien en er zijn zeven bouwstenen voorgesteld.

Hoe komt het dat de sector daar verbaasd op reageert? De sector zou niet betrokken zijn geweest en reageerde zelfs kritisch. De cultuurhuizen wisten niet dat zij een trekkersrol zouden spelen en ze betwistten ook de middelen omdat dit gerecycleerd geld zou zijn. Klopt het dat de sector daar niet bij betrokken is? Op welke manier zult u resultaten boeken om op Limburgs cultuurvlak het nodige te doen?

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Het is vandaag International Artist Day. Het is dan wel heel toevallig dat het deze week zeer actueel is dat Limburg een Cultuurplan heeft. Voorzitter, u zult beamen dat daarmee nog maar eens is bewezen dat Limburgers echt wereldburgers zijn.

Alle gekheid op een stokje, we lazen maandag in de krant dat minister Gatz een Cultuurplan klaar heeft. Er zal in Limburg een extra injectie komen van 3,6 miljoen euro voor de cultuur. Ik was daar heel enthousiast over, maar de dag daarna was dat enthousiasme al heel wat minder omdat ik veel kritiek en bedenkingen mocht lezen. Het was voor mij nog het meest hallucinant dat die uit de cultuursector zelf kwamen. Die mensen hadden heel wat vragen en bedenkingen bij hoe dat financieel zit. Is het nu geld dat hier en daar een beetje verplaatst is, of is het toch echt een nieuwe injectie? Ook de trekkers vallen helemaal uit de lucht, zoals mevrouw Christiaens al zei.

Minister, wilt u de invulling van dat plan nog eens nader toelichten, zowel op budgettair vlak als wat betreft de verdeling van het takenpakket? Wat zullen deze trekkers moeten doen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, dank u voor de vraag. Uiteraard zal ik antwoorden in plaats van mijn collega. Hij heeft me gevraagd u het volgende mee te delen. Ik doe dat graag voor Limburg. Limburg is een provincie die mij na aan het hart ligt. Dat weet u, voorzitter. Zij ligt ver genoeg om er geen ruzie mee te maken.

Nu het Cultuurplan Limburg uitgetekend is, zullen we de acties binnen het plan stap voor stap uitrollen. De aanjager en het netwerk van trekkers zijn hiervoor de eerste noodzakelijke stappen.

Op zeer korte termijn, in november, zal de aanjager via een vacature aangeduid worden. Deze aanjager moet met twee voeten in het cultuurveld staan en de Limburgse cultuurorganisaties en kunstenaars wijzen op de vele subsidiemogelijkheden, mogelijke partners, ervaren dossierschrijvers, eventuele trajectbegeleiders, enzovoort. Dit moet uiteindelijk resulteren in meer middelen voor Limburg.

Zodra de aanjager aangesteld is, zal er een overleg gepland worden met de mogelijke trekkers. Zij zouden binnen hun discipline andere actoren moeten inspireren en ondersteunen op inhoudelijk, zakelijk en logistiek vlak. Mogelijke trekkers zijn: Bokrijk, Z33, Cultureel Centrum Muze, Dommelhof, Provinciale Bibliotheek Limburg (PBL), B-Classic, Muziekodroom, Zebracinema/MOOOV en Musica. *(Minister Bart Tommelein spreekt MOOOV uit als 'M-O-O-O-V'. Gelach. Opmerkingen)*

Die namen van mogelijke trekkers komen niet uit de lucht gevallen. De meeste van deze organisaties worden, vanwege hun schaalgrootte of vanwege hun specifieke expertise of netwerkrol, binnen het Limburgse cultuurlandschap nu al vaak naar voren geschoven als centrale actoren.

Dit betekent echter niet dat deze lijst exhaustief is. Hij kan in overleg met de sector en de aanjager nog wijzigen of uitbreiden. Ook de inhoud en verdeling van hun taken zullen verder worden verfijnd. Tijdens de werkbezoeken van mijn collega aan steden en organisaties, en in de gesprekken met culturele actoren en beleidsmakers werd trouwens al meermaals gewezen op de nood aan trekkers en een sterk netwerk.

We willen in nauwe samenwerking met de aanjager dit netwerk activeren en bestendigen. Het initiatief dat de steden Hasselt en Genk met de kunstensector hebben opgezet, biedt hier ook een interessant vertrekpunt. Tevens zal mijn collega de traditie van werk- en atelierbezoeken blijven voortzetten. Op deze manier zal hij voeling houden met de Limburgse cultuursector en hij zal, waar hij kan, bijsturen. De andere acties zullen in 2018 worden uitgewerkt, zodat het plan eind 2018 volledig uitgerold is.

Wat het budget voor het Cultuurplan betreft, voorziet minister Gatz in 3,6 miljoen euro. Hiervan gaat via het Fonds voor Culturele Infrastructuur 2 miljoen euro naar investeringen: 1,5 miljoen euro verspreid over drie jaar, in 2018, 2019 en 2020, voor de voortzetting en actualisering van het project 'kunst in de open ruimte', in samenwerking met Z33 en Toerisme Limburg, en 0,5 miljoen euro in 2019 voor de cofinanciering van een bovenlokaal multidisciplinair erfgoeddepot.

Hij voorziet ook in 100.000 euro in 2018 en in 2019 voor de aanjager. We reserveren in 2018 en 2019 ook een half miljoen euro voor de subsidiëring van positief geadviseerde projecten in het Kunstendecreet. Tot slot maakt hij 200.000 euro vrij voor de versterking van de culturele rol van Alden Biesen en 200.000 euro voor Euregionale samenwerking.

An Christiaens (CD&V): Minister, dank u wel voor uw bevlogen antwoord. De volgende keer dat u op bezoek komt in Limburg, zullen we eens een ronde langs de culturele huizen doen, te beginnen bij MOOOV.

Het is natuurlijk goed te horen dat er eindelijk een plan is. Minister Gatz heeft in de loop van 2015 gezegd dat er een Limburgplan moest komen. Nu is er een plan. De minister geeft het ook zelf aan: het is eigenlijk vooral een aanzet, het moet nog uitgerold worden, het moet nog uitgewerkt worden. Heel positief is dat er budgetten tegenover staan. Langs de andere kant is het een klein beetje jammer dat men nu, met slechts een kleine twee jaar om dat plan uit te rollen, nog moet

beginnen met overleg en dialoog. In dit soort plannen en initiatieven is dialoog en betrokkenheid essentieel. Het is een heel complex verhaal. We zullen geen resultaten kunnen boeken zonder dat alle actoren, zowel de cultuursector als de lokale besturen en de politiek hand in hand staan en samen aan één zeel trekken.

Minister, wat is hierin de rol van de taskforce die vorig jaar is opgericht onder leiding van de gouverneur?

Bert Moyaers (sp.a): Minister, ik heb u horen spreken over een bedrag van 3,6 miljoen euro dat naar Limburg zou komen, maar ik heb u geen antwoord horen geven op het feit dat dat geld mogelijk gewoon wordt overgeplaatst van de ene sector naar de andere en dat het er al in aanwezig was. In Limburg waren er al weinig subsidies. Dan krijg je een vicieuze cirkel waarbij je telkens minder dossiers kunt indienen, geen expertise kunt opbouwen, veel minder centen krijgt enzovoort.

Ik heb u horen spreken over een vacature voor de aanjager. U hebt gezegd dat het iemand moet zijn die met zijn twee voeten in het cultuurveld staat. In Limburg is er een heel groot middenveld, met heel veel amateurkunsten en tienduizenden liefhebbers van amateurkunsten. Die moeten we zeker koesteren. Is er voor hen ook in een overlegorgaan voorzien tussen professionelen en anderen? Dat lees ik voorlopig niet in het plan. Hoe moeten die amateurkunsten zich gaan organiseren of hoe kan de aanjager met hen in gesprek gaan?

De voorzitter: Zijn er nog aanjagers? Alleen Limburgers.

De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik zal mijn best doen om mijn taal te verzorgen. Ik ga volgend weekend trouwens naar Dommelhof, naar 'Theater op de Markt', een circusfestival: fantastisch. Minister Tommelein, ik ga voorlopig niet naar Het Vlot. Ik wil nog enige financiële uitklaring krijgen, maar dat is een ander dossier.

Het is goed dat er een Limburgplan komt, maar zeg het volgende door aan uw collega: bestaande instellingen versterken, is best fijn, maar is niet de oplossing. Het spijt mij zeer. Als je cultuur wilt stimuleren, dan is de oplossing dat je van onderuit dingen laat groeien en dat je inzet op creatie, op creatie en nog eens op creatie: jonge kunstenaars en jonge makers kansen geven in design, in games, in kunst en cultuur, in creatie, in creatie! Daar moeten de trekker en de instellingen op inzetten, anders zal het een doekje voor het bloeden zijn, tijdelijk een klein beetje meer geld, en de volgende ronde in het Kunstendecreet en in het Erfgoeddecreet juist dezelfde ellende. Het kan, Limburgse collega's, wij zijn ook een provincie zonder grote stad en wij hebben wel veel meer middelen voor cultuur. Maar misschien ligt dat aan het feit dat onze provincie indertijd meer in creatie heeft geïnvesteerd en wat minder in infrastructuur.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik denk dat men u van veel kan verdenken, maar ik zou u er niet van durven betichten dat u het Limburgse cultuurbeleid nauwgezet opvolgt. Niettemin heb ik een bescheiden boodschap voor uw collega-minister Gatz.

Als je vaststelt dat de Limburgers zo'n 13 procent van de Vlaamse bevolking uitmaken, maar slechts 2,5 procent van de beschikbare middelen uit de subsidiepot krijgen, dan is er een probleem. Dan is er niet alleen een probleem qua financiële achterstand, maar ook, zoals we in het verleden hebben vastgesteld, een achterstand in cultuurparticipatie. Het is dus goed dat er een stappenplan wordt opge maakt en dat er wordt ingezet op begeleiders die kunnen helpen met het indienen en opmaken van dossiers. Het is goed dat een aantal cultuurhuizen een leidende rol gaan spelen. Maar als je dan hoort dat de sector uit de lucht valt en als je hoort dat

betrokken cultuurhuizen niet op de hoogte zijn van het feit dat zij in die plannen betrokken zouden worden, dan is er wel iets mis. En dus wil ik u vragen – geen moeilijke vraag, waar u het antwoord waarschijnlijk schuldig op zou moeten blijven – om uw collega-minister Gatz eens terug te sturen naar Limburg en naar de sector voor een degelijk overleg, want ik denk dat dat deze keer niet gebeurd is.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Mevrouw Christiaens, zorgenkinderen zijn mooie kinderen. Ik weet er alles van. Maar wat betreft de provincie Limburg en het cultuurbeleid daar, steunen wij de minister. Wij steunen minister Gatz in zijn voorname om daar iets structureel te doen bewegen, zodat er meer aanvragen komen en van een hogere kwaliteit. Alleen, in 2003 en 2004 is daar reeds iets gebeurd. Toen zijn er ook meer middelen vanuit Vlaanderen naar Limburg gegaan op dat gebied, en we zien opnieuw dat we in hetzelfde bedje ziek zijn. Met andere woorden, en voor een deel kan ik de heer Caron daarin volgen: het zal via de lokale actoren zijn, vandaar ook mijn bezorgdheid. Werk dus alstublieft met de lokale actoren, ook met de cultuurdiensten in gemeenten, om daar het talent te laten opborrelen. Dat is een aandachtspunt dat we meegeven. Als dat wordt meegenomen, geniet u onze volle steun.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, goede collega's, ik was erbij in 2003-2004. Toen werd er een culturele intendant aangesteld voor Limburg. We hadden die inspanning moeten volhouden. Ik denk dat we vooral het signaal moeten geven dat we dankbaar zijn. Anderen benijden ons dat. Dit zijn zaadjes die cultuurcreatie en erfgoed in Limburg sterker moeten maken.

Het is inderdaad zaak om professionele krachten aan te trekken, collega's aan het spreekgestoelte, om erkennings- en subsidiëringdossiers samen te stellen, om samenwerkingen te bevorderen, om cultureel Limburg sterker te maken. Dat heb ik ondertussen ook uit mijn hele ervaring geleerd: de dag dat de culturele sector niet klaagt over de financiering, c.q. de subsidiëring, houdt hij op met culturele sector te zijn. Dat hoort er eigenlijk ook bij.

Ik denk dat die 3,6 miljoen euro inderdaad een hefboom is om Limburg cultureel sterker te maken en de aanwezige intrinsieke kwaliteit tot volle wasdom te helpen komen. Laat ons dus vooral dankbaar en erkentelijk zijn.

De voorzitter: Minister Tommelein, u hebt nu zes minuten om te antwoorden. *(Gelach)*

Minister Bart Tommelein: Ik zou eerst en vooral een opmerking willen maken ten aanzien van de heer Caron, maar hij is nu weg. We hebben geen grote steden in West-Vlaanderen, voorzitter, maar we hebben wel belangrijke steden in West-Vlaanderen – dat even terzijde.

Collega's, alle gekheid op een stokje, de opmerkingen zullen aan de minister van Cultuur worden overgemaakt. Ik zal hem ook vragen en er bij hem zelfs op aandringen om via het internet de discussie van deze vergadering te herbekijken. *(Opmerkingen. Gelach)*

De voorzitter: Het is wel begrijpbaar, de minister kan niet alles weten. Hij weet al heel veel. *(Opmerkingen)*

Er is een andere reden waarom minister Gatz niet hier is. Minister Gatz had hier moeten zijn, maar blijkbaar gaat het Koninklijk Paleis voor op het Vlaams Parlement. Dat is zo. *(Opmerkingen)*

Men weet dat er hier op woensdagnamiddag plenaire vergadering is en dat de ministers ter beschikking moeten zijn. Zo simpel is dat. *(Applaus bij de N-VA)*

An Christiaens (CD&V): Minister, toch bedankt voor uw verdienstelijke poging. Ik denk dat we die discussie het best voortzetten in de commissie, bij de bespreking van de beleidsbrief.

Minister Gatz en de Vlaamse Regering hebben gezegd dat ze Limburg niet in de steek zullen laten en ze hebben dat ook niet gedaan. Dat verdient onze erkentelijkheid, maar er moet wel bottom-up gewerkt worden en er moet voor gezorgd worden dat alle schakels in de keten behouden blijven en vooral dat er resultaten geboekt worden. *(Applaus bij CD&V)*

Bert Moyaers (sp.a): Een cultuurplan mag geen trukendoos worden van hier wat geld bijtellen en daar wat aftrekken. Cultuur leeft in de harten en in de ziel van mensen. Ik geloof meer in een cultuur van delen en vermenigvuldigen. Het cultuurplan dat nu voorgesteld wordt, is er één dat loopt van 2018 en vooral van 2019. De minister heeft duidelijk gezegd dat hij het lot van cultuur daarna in de handen van de Limburgse politici zelf legt. Als het van mij afhangt, en ik hoop dat dit ook geldt voor andere Limburgse collega's, dan wordt dat inderdaad een verhaal van delen en vermenigvuldigen. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Michel Doomst aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de bescherming van de Vlaamse dialecten

De voorzitter: De vraag is gericht aan minister-president Bourgeois, maar het is een eigen bevoegdheid van minister Gatz.

De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister-president, mijn vraag gaat over dialecten.

(In zijn dialect) Voorzitter, daarom wil ik vragen of ik mijn vraag in het dialect mag stellen? Is dat toegestaan?

De voorzitter: *(In zijn dialect)* Van mij mag u dat doen. Maar dan zal men u hier misschien niet verstaan. *(Opmerkingen van Annick De Ridder)*

Michel Doomst (CD&V): *(In zijn dialect)* Een bijsmaak is meestal een slechte zaak, maar ik vind dat een bijsmaak in het dialect eigenlijk een goede zaak is. Als je een Limburger, een Brabander, een Oost-Vlaming of een West-Vlaming met een accentje hoort spreken, klinkt dat iets authentieker. Daarom vind ik dat West-Vlamingen en Limburgers altijd het meest authentiek klinken wanneer ze spreken. Deze week was er veel te doen over dialecten en werd de vrees uitgesproken dat als we niet opletten die dialecten zullen verdwijnen.

Minister-president, we hebben veel geld voor nota's over archeologie, maar de taal van onze voorouders is ook iets van waarde. Gaat de Vlaamse Regering iets doen op het gebied van cultuur, onderwijs en erfgoed om onze dialecten te beschermen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: *(In zijn dialect)* Mijnheer Doomst, weet u wel waar u aan begonnen bent? *(Hilariteit. Opmerkingen van Michel Doomst)*

Uw vraag is dus wat we kunnen doen en welke inspanningen we kunnen leveren om de ondergang van de Vlaamse dialecten tegen te gaan. Ik zal het u zeggen.

Taal, en dus ook de dialecten, zijn een onderdeel van onze identiteit en van ons cultureel erfgoed. Mensen hechten daar groot belang aan en willen dat doorgeven aan de toekomstige generaties. Dialecten worden beschouwd als immaterieel cultureel erfgoed. Het is jammer dat je een taal niet fysiek kunt beschermen, zoals je dat bij materieel erfgoed als gebouwen of kunstobjecten wel kunt doen.

Zoals u zegt, valt er wel degelijk te vrezen voor de ondergang van de dialecten in Vlaanderen. Dat heeft te maken met de maatschappelijke tendensen. Het heeft geen zin om daar als regering of als overheid tegen in te gaan en we moeten ook niet proberen de dialecten artificieel in leven te houden. De regering reikt aan actiegroepen die begaan zijn met het behoud van dialecten wel verschillende instrumenten aan.

De Vlaamse overheid investeert al sedert 2005 in het beleid rond immaterieel cultureel erfgoed. Zo werd er ook een platform opgericht, www.immaterieelerfgoed.be, waar erfgoedgemeenschappen onder immaterieel erfgoed kunnen registreren en waar ze een aanvraag kunnen indienen om opgenomen te worden in de Vlaamse Inventaris voor Immaterieel Cultureel Erfgoed.

Daarnaast wordt er een landelijk expertisecentrum voor cultureel erfgoed, met de klinkende name Tapis plein, ondersteund, en ook de erfgoedgemeenschappen maken daar gebruik van. Het Huis van Alijn, bijvoorbeeld, het Gents museum over de cultuur van het dagelijkse leven, documenteert momenteel dialecten, onder meer via geluidsopnames.

Tot besluit kan ik zeggen dat er op dit ogenblik geen plannen zijn om een apart expertisecentrum voor dialecten op te richten.

Michel Doomst (CD&V): *(In zijn dialect)* U hebt mij goed begrepen. Je merkt het vandaag wel, in nieuwe liedjes en tv-series, dat er nog heel wat mogelijkheden zijn voor het dialect. Ik zou er toch op willen blijven aandringen dat u dat expertisecentrum ernstig neemt. Als we het dialect in de toekomst overeind willen houden, zullen we er toch alles moeten aan doen om op dat dialectenexpertisecentrum door te gaan. Ik zou er toch blijven op aandringen.

De voorzitter: *(In zijn dialect)* Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Voorzitter, ik wou wel vragen of er in het vervolg simultaanvertaling kan komen, want ik heb er niet veel van begrepen.

Nochtans steunen we de vraag van de heer Doomst. Er is de laatste jaren heel veel belangstelling voor streektaalen. Kijk maar naar het succes van een film zoals D'Ardennen of naar de series Van vlees en bloed en Bevergem. In de Roma stonden afgelopen weekend nog De Strangers op het podium. Ze hebben 65 jaar lang in het dialect gezongen. Dat kan alleen maar als er een klik is met het publiek. Dialect is, zoals u zegt, ons immaterieel erfgoed. We moeten dat koesteren. We steunen wel de vraag voor een dialectenexpertisecentrum.

Aan de andere kant zou ik als N-VA'er toch ook willen pleiten voor het in stand houden en het handhaven van het Standaardnederlands in het onderwijs, op radio en televisie. Dat is tegenwoordig nog meer bedreigd, want ik hoor heel veel tussentaal in de media en in de publieke ruimte.

Ik zou willen afsluiten met iets wat een docent literatuur van mij heel mooi verwoordde, jaren geleden. Hij zei: "Dat je met taalarmoede wordt geboren, is normaal. Dat je er vrijwillig voor kiest, dat is een gemiste kans."

De voorzitter: *(In zijn dialect)* Dat hebt u mooi gezegd.

Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): *(In haar dialect)* Dank u, voorzitter. In Liedekerke heeft er net iemand een woordenboek gemaakt. Dat is echt zijn levenswerk. Het zal tweeduizend bladzijden beslaan, met alle woorden in het typisch Liedekerks. En het Liedekerks is een ferm taaltje, dat kan ik jullie verzekeren.

Dat deze week het dialect in de aandacht is geweest op de radio, vooral op Radio 1, vinden wij een heel goede zaak want inderdaad, dialect is echt erfgoed, het verbindt mensen. Vanuit onze fractie willen wij ondersteunen dat er meer gebeurt om de dialecten te ondersteunen en we vinden vooral dat dit moet gebeuren via de heemkundige genootschappen. We willen ook het VIAA, het Vlaams Instituut voor Archivering, daarbij betrekken. *(Applaus)*

Minister Bart Tommelein: Ik zou daar natuurlijk ook mijn persoonlijke mening over kunnen ventileren, maar ik zal dat niet doen, ik zal de opmerkingen aan dat Brusselse ketje doorgeven en hem vragen om het verslag van deze discussie te volgen. Ik hoop dat er intussen al ondertitels zijn.

Michel Doomst (CD&V): Voorzitter, ik denk dat dit experiment niet voor herhaling vatbaar is, maar dat het wel nuttig was. Het is ook een goed signaal dat we hier tijdens deze week van de dialecten geven in dit Vlaams Parlement op een moment dat spreektaal en standaardtaal perfect met elkaar kunnen samengaan. Ik ben heel blij met dit signaal vandaag.

De voorzitter: *(In zijn dialect)* U hebt allemaal heel mooi gesproken.

De actuele vraag is afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 28 maart 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de bevordering van de algemene samenwerking – 1251 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 28 maart 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de bevordering van de algemene samenwerking.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Hierover is in de commissie heel weinig gezegd, maar ik denk dat dit past in een goede traditie die wij hebben om samen te werken met de Duitstalige Gemeenschap. Het eerste akkoord was afgesloten in 1985 en is gewijzigd in 2001. Door de nieuwe institutionele vormgeving van dit land hebben we nu opnieuw een samenwerkingsakkoord gesloten waarbij voornamelijk meer samenwerking met de lokale besturen, media en jeugd wordt uitgediept. Ik denk dat dit mooi aansluit bij een groter geheel waarbij ook dit Vlaams Parlement zijn best doet om goede relaties te onderhouden met de Duitstalige Gemeenschap in dit land. In die zin lijkt dit me een zeer mooi samenwerkingsakkoord.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1251/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET inzake maatregelen ter verlaging van de kosten voor de aanleg van elektronische-communicatienetwerken met hoge snelheid en tot wijziging van diverse decreten
– 1275 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet inzake maatregelen ter verlaging van de kosten voor de aanleg van elektronische-communicatienetwerken met hoge snelheid en tot wijziging van diverse decreten.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1275/1)

– *De artikelen 1 tot en met 31 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 28 maart 2017 tussen de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de bevordering van de algemene samenwerking
– 1251 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

80 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

76 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
76 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET inzake maatregelen ter verlaging van de kosten voor de aanleg van elektronische-communicatienetwerken met hoge snelheid en tot wijziging van diverse decreten
– 1275 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

85 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
85 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

82 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
82 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 8 november 2017 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 16.48 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Annick De Ridder, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Kathleen Helsen: ambtsverplichtingen;

Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Paul Cordy, Johan Danen, Koen Daniëls, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Elisabeth Meuleman, Bart Nevens, Lydia Peeters, Grete Remen, Els Robeyns, Axel Ronse, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Tine Soens, Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Lode Ceysens, Sabine de Bethune: familieverplichtingen;

Ingeborg De Meulemeester, Martine Fournier, Yamila Idrissi, Ingrid Pira, Ludo Van Campenhout, Sabine Vermeulen: gezondheidsredenen;

Freya Saeys: zwangerschapsverlof.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Jan Bertels, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Yasmine Kherbache, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Bert Moyaers, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Björn Rzoska,

Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Jan Bertels, Bart Caron, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Annick De Ridder, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, An Moerenhout, Bert Moyaers, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Tinne Rombouts, Björn Rzoska, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants